

Program de Guvernare

octombrie 2019

Preambul

Starea de fapt

Obiective generale

Obiective specifice

Măsuri urgente

Politici sectoriale

- I. Justiție***
- II. Afaceri interne***
- III. Administrație publică***
- IV. Finanțe publice***
- V. Economie, Energie și Mediul de Afaceri***
- VI. Transporturi, Infrastructură și Comunicații***
- VII. Agricultură și dezvoltare rurală***
- VIII. Fonduri europene***
- IX. Muncă***
- X. Educație și Cercetare***
- XI. Tineret și Sport***
- XII. Sănătate***
- XIII. Mediu, Ape și Păduri***
- XIV. Cultură***
- XV. Apărare națională***
- XVI. Afaceri externe***

Preambul

Situația politică dificilă cu care România se confruntă astăzi impune promovarea unui Program de Guvernare cu obiective pe termen scurt care să pregătească reformele necesare pentru modernizarea României în spirit european.

Obiectivele propuse urmăresc în principal:

- Organizarea și desfășurarea corectă a alegerilor politice programate în 2020 și reluarea dezbaterilor publice privind legile Justiției pentru corectarea lor în acord cu recomandările instituțiilor europene.
- Restructurarea Guvernului și refacerea capacității administrative și a încrederii cetățenilor în instituțiile statului prin reșezarea structurilor de guvernare centrală și locală pe principiile eficienței instituționale și meritocrației administrative;
- Tranziția de la modelul economic actual bazat pe creșterea consumului, fără asigurarea investițiilor necesare sustenabilității cheltuielilor publice, la un model economic care să stimuleze dezvoltarea economică bazată pe investiții și pe creșterea competitivității și productivității, având ca obiectiv prioritar diminuarea dezechilibrelor economice.

Din această perspectivă, Partidul Național Liberal va acționa în următoarea perioadă pentru introducerea unor măsuri de corectare a derapajelor înregistrate în guvernarea Partidului Social Democrat și pentru reorientarea politicilor publice către o abordare durabilă în care creșterea economică să creeze bunăstare.

În același timp, o serie de probleme apărute în diverse domenii (infrastructură, educație, sănătate, agricultură, mediu etc.) se adaugă acestor teme, creând un orizont de așteptare din partea cetățenilor, ceea ce reclamă adoptarea unor măsuri urgente pe termen scurt.

Pe de altă parte, evoluțiile geopolitice și modificările ce vor avea loc în structura Uniunii Europene au adus pe agenda publică teme noi (Brexit, imigrație, schimbări climatice etc.), pentru care societatea românească cere poziționări din partea celor responsabili.

* *
*

Programul de Guvernare cu care Partidul Social Democrat a câștigat alegerile generale a reprezentat cea mai mare vânzare de iluzii din istoria recentă a României. Riscul stagnării, cel investițional, al instituțiilor slabe și capacității administrative reduse, al competitivității industriale limitate sunt provocări imediate în contextul guvernării care s-a încheiat.

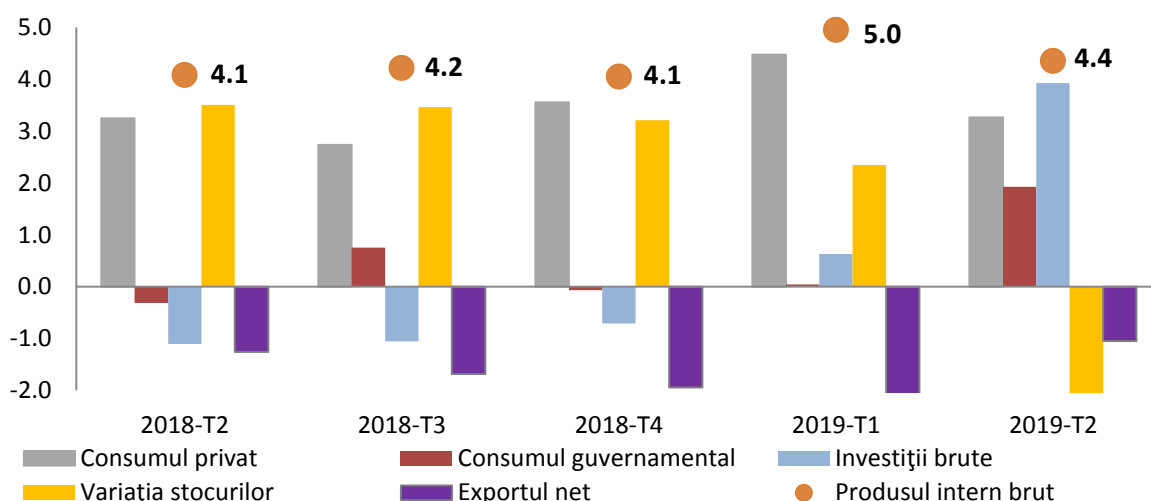
1. Indicatorii macroeconomici

Modelul economic promovat de PSD bazat pe stimularea artificială a consumului, cu un exces în anul 2017, a dus la scăderea productivității, lipsa investițiilor și temperarea abruptă a creșterii economice în 2018 și 2019.

Creșterea economică este prognozată de Comisia Europeană să încetinească la 4,0% anul acesta și 3,7% în 2020 dacă nu va apărea vreun șoc pe plan internațional (ipoteza unor condiții externe stabile), contrar prognozelor oficiale ale Guvernului de 5,5%-5,7%.

Avansul PIB în fiecare trimestru din perioada 2018-2019 s-a menținut la un nivel moderat, între 4% și 5%, comparativ cu anul 2017 când cererea de consum amplificase avansul economiei la 7,0%, consumul privat crescuse cu 10,0%, iar investițiile abia cu 3,5%. A urmat în 2018-2019 **deteriorarea structurii creșterii economice.**

Figura 1 – Structura creșterii economice în 2018-2019

Sursa: INS, calcule PNL

Pe parcursul perioadei de guvernare PSD, oferta nu și-a găsit corespondent în cererea internă sau externă, astfel încât **creșterea economică a fost alimentată de consumul privat și de acumularea stocurilor.** Contribuția exporturilor a fost inferioară celei a importurilor, iar exportul net negativ a condus în aceeași măsură la frânarea economiei. **Semnalele recente sunt la fel de îngrijorătoare, mai ales prin faptul că nu există stabilitate și coerență în structura creșterii economice.**

Într-adevăr, activitatea economică a primit în trimestrul al II-lea o gură de oxigen dinspre sectorul construcțiilor, deosebit de alert în dinamică. Dar, influența a fost una cu un grad de volatilitate ridicat, deja observându-se în luna august temperarea dinamicii lucrărilor de construcții.

Îngrijorător în deteriorarea structurii creșterii economice este apariția altui element conjunctural, respectiv consumul guvernamental a cărui sursă a provenit din achizițiile de bunuri și servicii, contribuind la creșterea

temporară a deficitului public. **Consumul guvernamental volatil, inexistent în perioadele precedente, a adus neașteptat un plus la creșterea PIB de 1,9 puncte procentuale din avansul total de 4,4%.**

Din păcate, oferta, prin componenta sa de bază, respectiv industria, care ar fi trebuit să aibă o creștere solidă și echilibrată, se află în cea mai slabă performanță din perioada post-criză, iar acest lucru se vede și în comportamentul stocurilor, care au ajuns brusc la o contribuție negativă îngrijorătoare la creșterea economică (-3,7 puncte procentuale). Astfel, plusul de investiții din sectorul construcțiilor, precum și consumul guvernamental neașteptat au fost alimentate din stocuri și din importuri.

Investițiile durabile, cele referitoare la achizițiile de utilaje pentru producție și reparațiile capitale, sau investițiile în infrastructură **nu se vor consolida în perioada următoare dacă nu se schimbă abordarea politică actuală.**

Tabelul 1 – Evoluția în dinamică a diverselor activități investiționale și industriale

Indicator	T1_18	T2_18	T3_18	T4_18	T1_19	T2_19	Iul-Aug
INVESTIȚII	13,6	-0,6	-6,0	0,8	4,6	18,7	
Construcții noi	-3,9	-3,9	-14,5	-8,7	19,6	37,8	
Utilaje și mijloace de transport	6,5	3,2	4,6	15,6	-11,7	7,9	
INDUSTRIE	4,9	3,5	3,8	1,8	0,6	-1,5	-4,9
Industria alimentară	3,5	1,6	2,1	-1,2	-0,7	4,4	0,4
Articole de îmbrăcăminte	-11,1	-11,0	-10,7	-9,6	-13,5	-13,4	-12,7
Articole de voiaj și încălțăminte	-4,9	-5,7	-8,6	-4,3	-14,0	-14,0	-16,4
Produse chimice	7,0	2,9	2,9	-5,1	3,2	-3,7	-4,7
Industria metalurgică	-0,6	0,5	-2,9	3,8	2,7	-3,3	-3,7
Industria produselor din metal	-1,9	-3,5	0,7	-0,4	-3,9	-8,6	-15,8
Mașini, utilaje și echipamente	50,5	13,9	8,3	5,8	-2,4	-4,9	-5,0
Industria auto	9,4	16,5	16,1	12,2	8,5	-1,7	-3,7
Alte mijloace de transport	6,0	-7,4	13,8	0,7	4,0	15,5	-1,8
Energie electrică și termică	-0,9	-2,6	2,4	1,2	-2,7	2,1	-7,3

Sursa: INS, calcule PNL, dinamici anuale

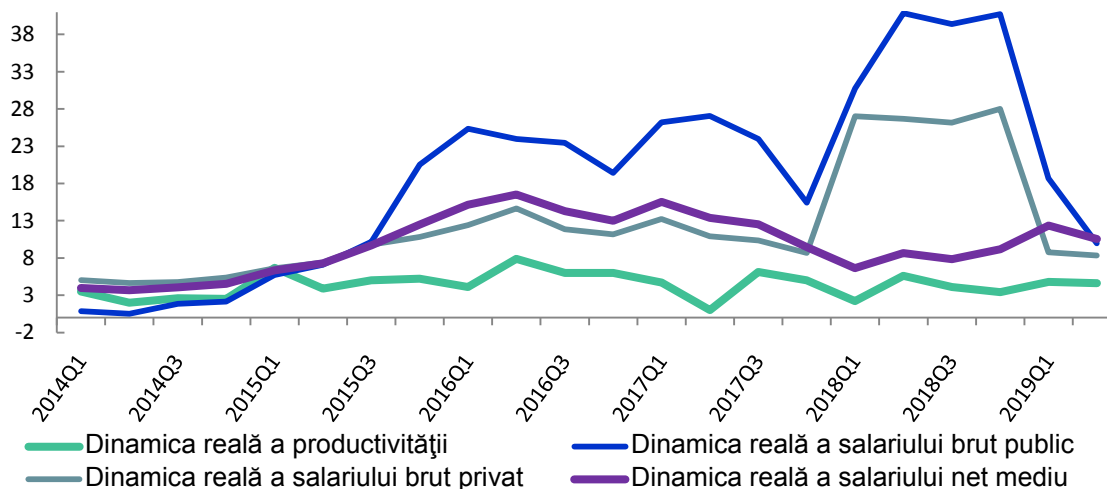
După ce în prima parte a anului industria dădea semne de slăbiciune, iar creșterea era înspre nivelul staționar raportată la perioadele similare din 2018, începând din iunie a urmat o contracție severă, cu 6,2% peste așteptări. Acesta nu a fost un aspect conjunctural, deoarece în august producția a scăzut cu 7% în termeni anuali, evidențiind clar existența unor probleme structurale.

Problemele structurale apărute în industrie sunt erodarea competitivității ca efect al modelului economic promovat de PSD, efectele OUG 114/2018 asupra sectorului energetic, presiunile mari pe costuri din exagerarea creșterii salariului minim în activitățile producătoare de bunuri de consum și importurile tot mai competitive.

Potrivit INS, în primele 8 luni ale anului 2019, comparativ cu perioada similară din 2018, producția industrială (serie brută) a fost mai mică cu 1,6%, din cauza scăderilor înregistrate de industria extractivă (-2,4%), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (-2,2%) și industria prelucrătoare (-1,5%). În prognoza de primăvară a CNSP se estimase o creștere nerealistă a producției industriale cu 5,2% pe anul 2019, corelat cu o creștere a PIB-ului cu 5,5%.

Una dintre cauzele majore care a dus la deteriorarea structurii creșterii economice este modelul economic PSD bazat pe stimularea excesivă a consumului, care a provocat o tensionare a discrepanței dintre dinamica productivității și creșterea câștigurilor salariale. Dimpotrivă, acestea două ar fi trebuit să fie corelate pentru a menține dezvoltarea economică sustenabilă și pentru a nu crea dezechilibre în viitor.

Figura 2 – Discrepanța între creșterea productivității și a salariilor brute și nete

Sursa: Eurostat; INS, Calcule PNL prin deflatarea cu inflația; dinamicile sunt în termeni anuali

Pentru corecția structurii creșterii economice este nevoie de o stimulare echilibrată a principalelor componente ale cheltuielilor și de revenirea ofertei primare (industria), alături de consolidarea traiectoriei de creștere a serviciilor. **Pe termen mediu, se impune implementarea unor politici liberale care să majoreze PIB-ul potențial** prin utilizarea eficientă a factorilor de producție, creșterea productivității și demararea investițiilor durabile (infrastructură, reparații capitale, utilaje).

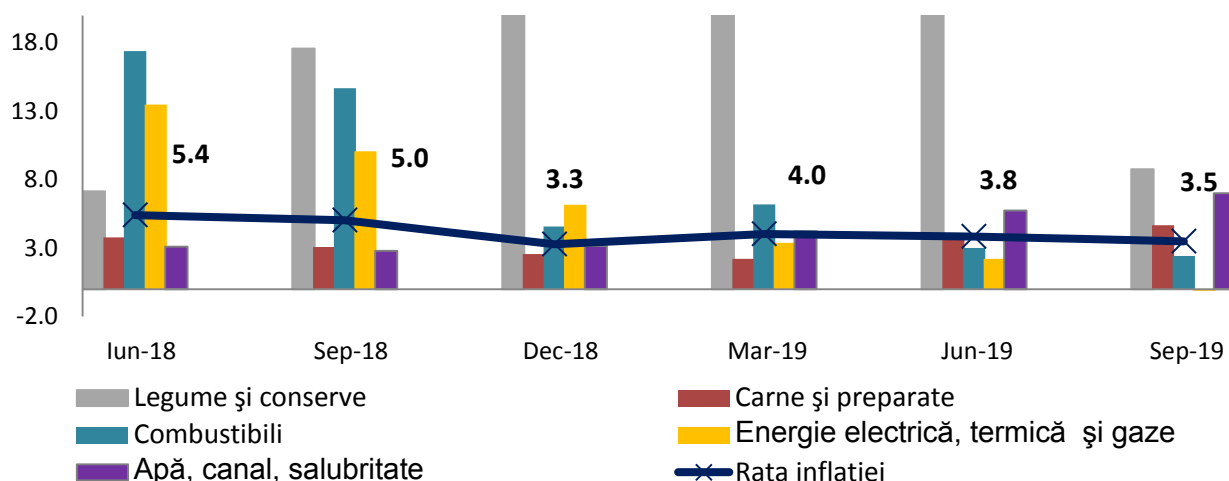
2. Inflația și deficitele în zona dezechilibrelor

Pe lângă faptul că a frânat potențialul de dezvoltare a economiei, **modelul economic PSD a generat inflație și a amplificat anticipațiile inflaționiste, așa cum era de așteptat încă de acum doi ani.**

Rata inflației a devenit pozitivă în 2017 și a depășit 4% în ianuarie 2018, sub influența factorilor legați de ofertă cumulat cu cei determinați de cererea excesivă. În plus, în octombrie 2017 și ianuarie 2018 populația a fost semnificativ afectată de majorările de tarife la energia electrică și termică, au urmat apoi majorări succesive de prețuri la gaze în perioada ianuarie-aprilie 2018 și o nouă rundă de majorări substanțiale la energie electrică și gaze în luna august. Prețurile la combustibili au explodat și ele în perioada septembrie 2017-iunie 2018 până la creșteri anuale de 17,4% în iunie 2018. Toate aceste majorări ale prețurilor de bază au lovit tocmai în populația cu venituri reduse, care este dependentă de plata facturilor curente.

Inflația de 3,5% din septembrie 2019, în creștere față de septembrie 2018, pune în continuare presiune pe cei cu venituri reduse. Iar, dacă ar fi să ne întoarcem cu doi ani în urmă, prețul mediu de consum la nivel național a crescut cu 8,7%, însă, în structură, se observă majorări substanțiale ale prețurilor unor produse și servicii de bază, precum legumele (+27,9%), combustibilii (+17,5%), gazele naturale (+10,7%), energia termică (+10,6%), energia electrică (+9,7%), apa și serviciile de salubritate (+10,0%) ș.a.m.d.

Figura 3 – Inflația și creșterile importante de prețuri

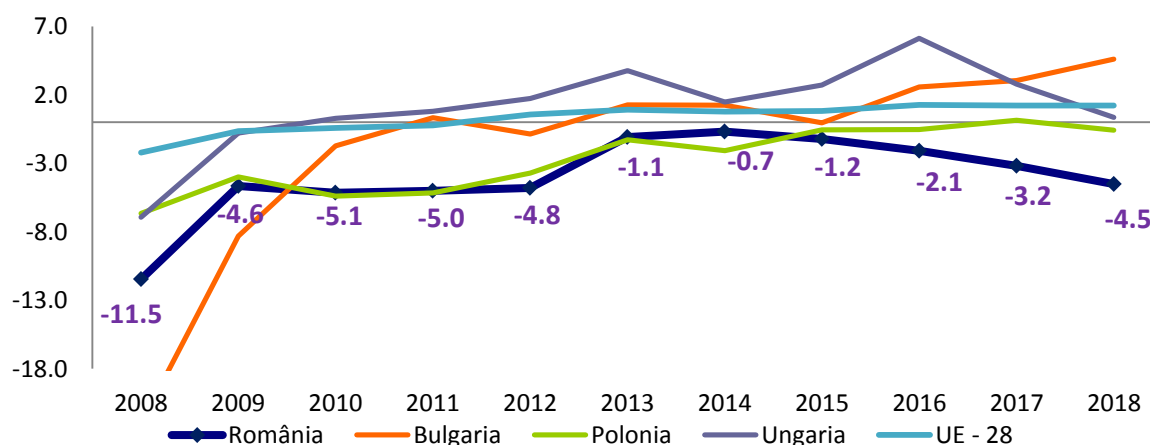

Sursa: INS, Calcule PNL

Trecând dincolo de cadrul macroeconomic general, ajungem la alte vulnerabilități care, în loc să se tempereze, s-au amplificat. Este vorba de **deficitul extern și cel bugetar**. Accentuarea acestora în perspectiva apropiată, destul de probabilă, va pune o presiune suplimentară asupra cursului de schimb.

Nivelul de echilibru pe termen lung pentru deficitul de cont curent este de 4% din PIB, însă datele pe primele 8 luni privind balanța de plăți certifică avansul acestuia spre 5% în 2019 în cazul României, după ce în anul precedent s-a poziționat la 4,5% din PIB. De altfel, prognoza de primăvară 2019 a Comisiei Europene estimează că deficitul extern se va adânci la 5,2%-5,3% din PIB în 2019-2020, un punct de vedere mai realist și justificat comparativ cu prognoza CNSP extrem de optimistă (3,3%-2,9%).

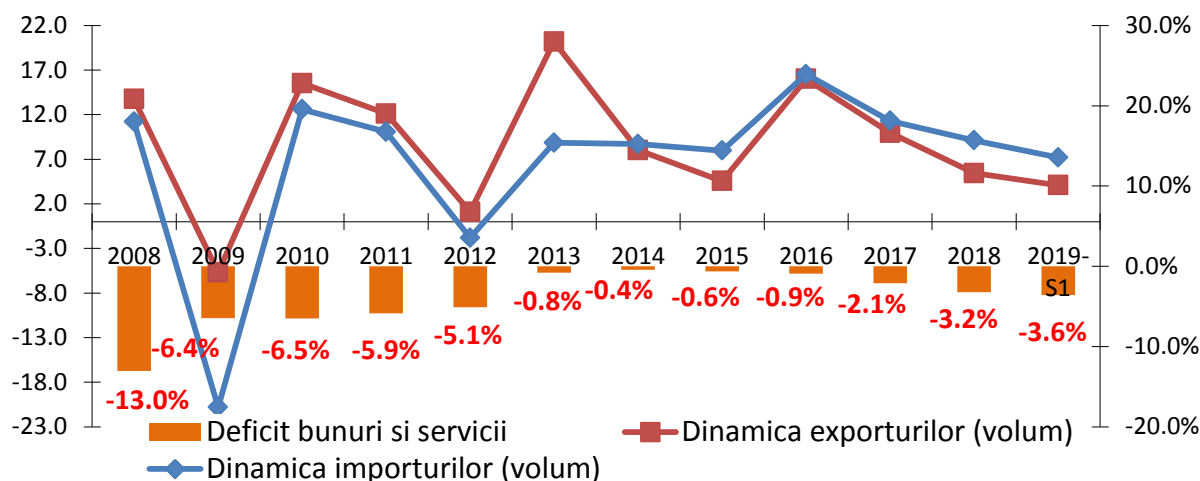
Figura 4 – Evoluția deficitului de cont curent (% din PIB) în UE

Sursa: Eurostat

Derapajul comercial s-a accentuat în 2018 și 2019, când oferta a fost slăbită de costurile ridicate, iar importurile au accelerat în defavoarea exporturilor. În 2019 a apărut și un impact extern nefavorabil asupra exporturilor românești ca urmare a deteriorării cererii externe intracomunitare. Acest fenomen a fost unul previzibil, dar ignorat de PSD, care prin inconsecvența și impredictibilitatea deciziilor guvernamentale a destabilizat mediul economic și l-a descurajat în comportamentul investițional. Drept urmare, dezechilibrul extern a devenit o certitudine, cu o creștere a deficitului contului curent până la 5% din PIB în 2019.

Figura 5 – Evoluția comerțului exterior de bunuri și servicii

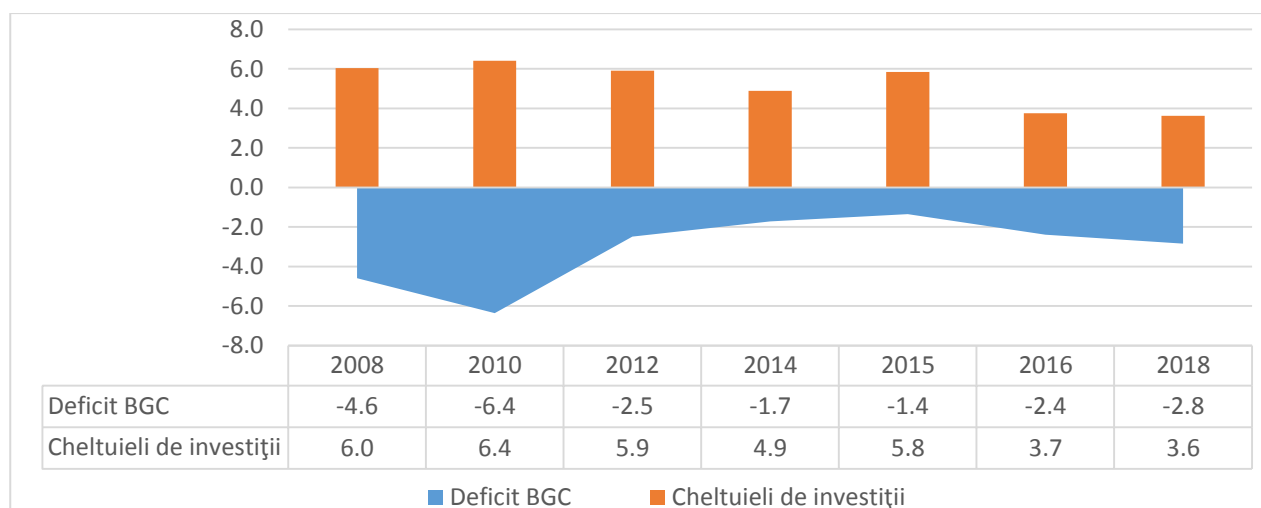

Sursa: INS, Calcule PNL

În prezent, situația exporturilor de bunuri este una îngrijorătoare, la fel ca și a industriei, și se înrăutățește în continuare, având în vedere scăderea acestora în termeni anuali cu 2,5% în august, după alte două reduceri succesive în iunie (-5,5%) și iulie (-0,8%), reflectând deteriorarea competitivității interne și cererea externă fragilă.

În loc să acționeze spre o temperare a deficitului extern, Guvernul PSD a contribuit la adâncirea acestuia, prin creșterea în paralel a deficitului public. Astfel, deficitele gemene, public și extern, au evoluat ascendent, fiind în prezent în zona de risc maxim al depășirii pragurilor de 3% și 4%, considerate ca referințe pentru asigurarea echilibrului pe termen lung.

Figura 6 – Deficitul bugetar (cash) și Cheltuielile cu investițiile (% în PIB)

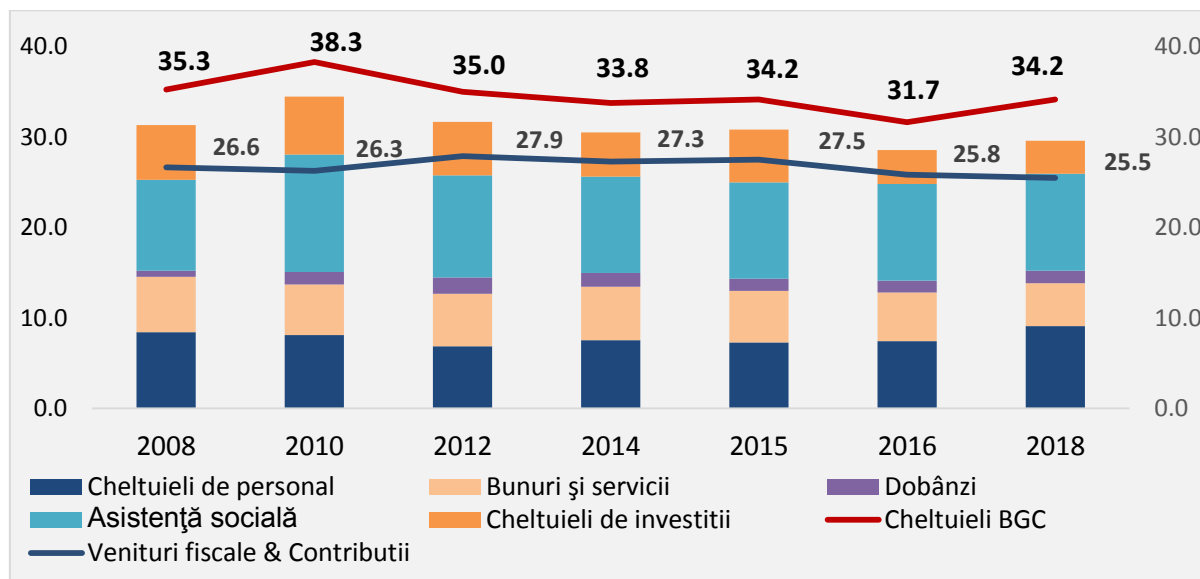
Sursa: MFP, Calcule PNL

Derapajul din 2016-2019 în perioada guvernării PSD este o consecință a punerii în aplicare a modelului economic bazat excesiv pe consum, când s-a pus accent pe majorarea nesustenabilă a cheltuielilor curente în dauna celor investiționale. Astfel, au fost alocate resurse insuficiente pentru cheltuielile de investiții cu efect multiplicator în economie, marile proiecte de infrastructură au fost amânate, fondurile europene nu au fost atrase, iar economia și-a limitat potențialul de creștere, fiind în situația susținerii din consum.

Corecția acestui dezechilibru va fi destul de dificilă în anii ce vor urma dacă ne uităm la dimensiunea actuală a deficitului structural. În loc să scadă în perioadele de creștere economică, pentru a avea spațiu de manevră în viitor în fața unor șocuri externe, acesta a fost majorat agresiv de la 0,1% în 2015 la 1,7% în 2016 și 2,9%-3,0% din PIB în 2017-2018 (estimări ale CE în Prognoza de primăvară 2019), și mai îngrijorător, într-un ritm rapid, fără a ține cont de recomandările Consiliului UE. Dacă tendința actuală va continua, fără o schimbare a modelului economic, este probabil ca deficitul structural să ajungă la 4,8% din PIB în 2020, potrivit prognozei de primăvară a Comisiei Europene, ceea ce va supune țara la restricții din partea UE și va conduce la o ajustare negativă a rating-ului.

Figura 7 – Veniturile fiscale, inclusiv contribuții sociale; structura cheltuielilor BGC (%PIB)

Sursa: MFP – calcule PNL

România se află la un nivel redus al veniturilor fiscale (inclusiv din contribuții sociale) în raport cu media UE (40%), acestea ajungând în 2018 la 25,5% din PIB, de la 27,5% în urmă cu trei ani, situându-se chiar sub nivelul anului 2009 (25,7%) când țara noastră intrase deja într-o recesiune severă. În această situație s-a ajuns prin aplicarea în sens invers a regulilor macroeconomice, adică veniturile fiscale în anii de creștere economică peste potențial au scăzut în PIB în loc să crească, în timp ce cheltuielile permanente s-au majorat. Ponderea cheltuielilor de personal a ajuns la 9,1% din PIB în anul 2018 și se estimează să crească la circa 10% din PIB în 2019. În aceste condiții, cheltuielile de investiții au fost sacrificate, fiind constrânse să se mențină sub 4% din PIB în guvernarea PSD, cel mai redus nivel, fapt care nu s-a mai întâmplat în ultimii 14 ani.

Sunt necesare schimbări radicale ale politicii fiscal-bugetare în următorii ani, dar într-un mod gradual și predictibil, care să permită atât creșterea veniturilor bugetare care să susțină majorarea veniturilor populației, fără erodarea puterii de cumpărare prin inflație, cât și stimularea investițiilor private din economie și demararea investițiilor în infrastructura publică, inclusiv prin absorbția eficientă a fondurilor UE.

Obiective generale:

Programul de guvernare al Partidului Național Liberal pentru anul 2020 are ca obiectiv general pregătirea reformelor necesare pentru intrarea României într-o nouă etapă, a modernizării în spirit european a instituțiilor și serviciilor publice. Principalele direcții de acțiune vor fi profesionalizarea administrației publice, întărirea statului de drept și a democrației, combaterea corupției, creșterea calității educației, îmbunătățirea serviciilor de sănătate, dezvoltarea economică pe baze sănătoase, menținerea orientării euroatlantice în politica externă.

Unul dintre obiectivele esențiale este reconstruirea încrederii cetățenilor în instituțiile publice. Un audit al instituțiilor publice este obligatoriu, ca o premisă a modernizării administrației publice și a punerii funcționarilor publici în slujba cetățenilor. Transparența, integritatea, echitatea, profesionalismul și eficiența sunt valorile pe care va fi reasezată administrația publică. Sistemul bugetar nu va mai fi rezervat incompetențelor și pilelor, așa cum s-a întâmplat în guvernarea PSD.

Corectarea legilor din domeniul justiției este necesară pentru a se elimina modificările toxice promovate de PSD din ultimii trei ani. Justiția nu mai trebuie oprită la ușa Parlamentului, prin modificări în favoarea politicianilor cu probleme. Aceste acte normative trebuie să respecte cele mai înalte standarde europene, adică să fie puse în acord cu avizele Comisiei de la Veneția, ale Consiliilor Consultative ale Judecătorilor și Procurorilor Europeni, precum și cu rapoartele Comisiei Europene și GRECO, după o consultare publică amplă cu practicienii din domeniu.

Sunt necesare măsuri urgente pentru a asigura o educație de calitate, desfășurată în siguranță. Toate instituțiile de învățământ trebuie să reprezinte medii sigure pentru elevi și profesori. Atingerea standardelor igienico-sanitare și de siguranță la incendiu, paza permanentă și suficientă sunt obiective imediate.

România trebuie să devină o țară în care se construiesc spitale, cetățenii au acces la servicii medicale de calitate, iar cei care au grijă de sănătatea noastră se simt motivați și bine răsplătiți. Grijă față de pacient trebuie să iasă din zona declarațiilor de intenție, prin măsuri concrete care să vizeze inversarea piramidei serviciilor de sănătate, prin consolidarea medicinei primare și ambulatorii și asigurarea sustenabilității sistemului de medicină de urgență.

PNL are în vedere elaborarea unei strategii coerente de administrare responsabilă a resurselor naturale. Trebuie declarat război defrișărilor ilegale, iar protecția pădurilor trebuie să devină o prioritate.

Deciziile economice luate de cele trei guverne PSD au demonstrat ce consecințe nefaste poate avea o gândire economică axată pe beneficii pe termen scurt. Măsurile luate de PSD au provocat creșterea inflației, a ratei dobânzilor, a cursului valutar, a deficitului bugetar, a celui comercial și a celui de cont curent.

Creșterea economică din ultimii ani s-a bazat pe creșterea consumului, în timp ce contribuția investițiilor a fost aproape inexistentă. Au fost neglijate complet investițiile în infrastructura de transport, școli și spitale, slăbind competitivitatea și încrederea în economia românească. Trebuie stimulată competitivitatea în economia românească prin interconectarea învățământului superior, a cercetării-dezvoltării cu sectorul industrial și IT&C.

Avem în vedere măsuri pentru îmbunătățirea colectării veniturilor la buget și o administrare fiscală eficientă prin informatizare și digitalizare, proces în care depolitizarea și modernizarea ANAF vor juca un rol esențial.

Trebuie să refacem încrederea dintre stat și mediul de afaceri. Acest lucru este posibil doar prin dialogul cu mediul de afaceri, ignorat de guvernul PSD.

România are nevoie de politici responsabile, care să răspundă interesului național, pentru a-și valorifica resursele de gaze naturale și petrol, precum și capacitățile de producție de energie din surse multiple.

Marea Neagră constituie o zonă de real interes prin prisma rezervelor de hidrocarburi identificate în zona maritimă off-shore. Este necesară exploatarea perimetrelor în condiții în care să câștige atât România, cât și operatorii privați. Dacă vrem să adăugăm aceste rezerve la producția internă actuală, trebuie să renunțăm atât la lozincile populiste, cât și la negocierea lipsită de transparență.

În agricultură, este esențial să ieșim din cercul vicios prin care exportăm materii prime, deci implicit și subvenții, și importăm produse cu valoare adăugată ridicată.

Trebuie susținuți atât producătorii mici și mijlocii (pentru a asigura nevoile piețelor locale), cât și marii fermieri (pentru a rămâne conectați la piețele naționale și regionale). Dorim să consumăm produse românești, dar acest deziderat trebuie atins prin măsuri adecvate economiei de piață.

Infrastructura de transport are un potențial imens de stimulare a creșterii bunăstării și calității vieții tuturor românilor. Integrarea efectivă a României în spațiul European de transport este modalitatea prin care coridoarele de transport vor deveni coloana vertebrală a dezvoltării economice a zonelor învecinate și nu vor rămâne simple linii trasate pe hartă, ca până acum.

Creșterea ratei de absorbție și utilizarea eficientă a fondurile UE vor deveni priorități, astfel încât România și cetățenii săi vor beneficia pe deplin de avantajele statutului de stat membru UE. Aderarea la Zona Euro, cât mai curând posibil, în baza unor criterii temeinice și a unui calendar stabilit în mod realist, este un pas esențial pentru dezvoltarea economică a României. Aderarea rapidă a României la Spațiul Schengen este un alt obiectiv esențial. Este vital ca toți cetățenii să se poată deplasa liber și să poată munci oriunde în spațiul comunitar.

Avem ca obiectiv încheierea angajamentelor asumate de România în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV) în domeniul justiției și luptei împotriva corupției. Însă, încheierea MCV trebuie să se facă pe baza unor progrese reale în ceea ce privește independența și eficiența sistemului de justiție românesc.

Politica externă trebuie să aibă drept linii directoare întărirea și extinderea în continuare a Parteneriatului Strategic cu Statele Unite, precum și creșterea rolului și efortului României în Uniunea Europeană, respectiv în NATO.

Obiective specifice:

Obiective care întăresc democrația, statul de drept, ordinea și siguranța publică

- Organizarea și desfășurarea corectă a alegerilor prezidențiale în noiembrie 2019, a alegerilor locale și a alegerilor parlamentare din 2020;
- Revizuirea legislației din domeniul justiției pentru a elimina intervențiile nocive din ultimii trei ani și pentru ca aceste acte normative să fie puse în acord cu avizele Comisiei de la Veneția și cu rapoartele Comisiei Europene și GRECO, printr-o consultare publică a instituțiilor din domeniu, a asociațiilor de profil și a societății civile.
- Revizuirea legislației privind regimul eliberărilor condiționate (recursul compensatoriu) și întărirea capacității instituțiilor de ordine și siguranță publică pentru prevenirea și combaterea infracționalității.

Obiective care ținesc eficientizarea activității Guvernului și a administrației publice

- Restructurarea Guvernului prin reducerea numărului de ministere la 16 și regruparea activităților guvernamentale, desfășurate de agenții guvernamentale sau de alte autorități ale administrației publice centrale aflate în subordinea Guvernului, în cadrul noii structuri guvernamentale.
- Creșterea eficienței administrației publice prin refacerea capacității administrative a instituțiilor statului și prin respectarea obligatorie a principiilor fundamentale de transparență, integritate, profesionalism, dedicare în serviciul misiunii publice și prin eliminarea arbitrariului politic în numirile în funcțiile publice.
- Demararea unui amplu proces de audit al instituțiilor din sfera administrației publice pentru simplificarea procedurilor birocratice și pentru modernizare și digitalizarea serviciilor publice.

Obiective ale principalelor direcții de politici economice și bugetare

- Finalizarea execuției bugetare pentru anul 2019 prin adoptarea unei rectificări bugetare care să limiteze depășirea țintei de deficit bugetar de 3% din PIB și care să asigure resursele bugetare necesare funcționării tuturor instituțiilor publice și unităților administrativ teritoriale.
- Definitivarea proiectului Legii bugetului de stat și a proiectului Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2020 cu obiectivul încadrării în ținta de deficit bugetar de 3% din PIB.
- Revizuirea legislației din domeniul fiscal și economic pentru corectarea măsurilor adoptate în ultimii ani cu impact negativ pentru economie: energie, telecomunicații, sectorul bancar, Pilonul 2 de pensii, eliminarea supra-accizei la carburanți, taxarea part-time, split TVA etc.
- Îmbunătățirea performanței companiilor de stat prin aplicarea prevederilor Legii 111/2016 privind guvernanta corporativă, listarea pe piața de capital a unui pachet de acțiuni la companiile unde statul este acționar (Hidroelectrică, Aeroporturi București), concentrarea investițiilor pentru realizarea proiectelor de infrastructură energetică (BRUA, gazoductul Iași – Ungheni – Chișinău) și sprijinirea dezvoltării 5G a sectorului de telecomunicații.

- Creșterea și accelerarea absorbției fondurilor europene prin urgentarea procedurilor pentru realizarea proiectelor majore de investiții în infrastructură, sănătate și educație și pregătirea Acordului de parteneriat cu Comisia Europeană pentru cadrul financiar european multianual 2021 – 2027.

Obiective principale de investiții publice

- Finalizarea procedurilor și declanșarea lucrărilor de construcție pentru Autostrada Sibiu – Pitești, Autostrada de Centură a Capitalei și Drumul expres Pitești – Craiova.
- Demararea procedurilor pentru construirea autostrăzii Tg. Mureș – Iași – Ungheni cu fonduri europene și finalizarea procedurilor pentru construirea autostrăzii Comarnic – Brașov în Parteneriat Public – Privat.
- Finalizarea procedurilor și începerea construcției pentru spitalele regionale de la Iași, Craiova și Cluj cu fonduri europene.
- Corelarea programelor de investiții pentru dezvoltarea comunităților locale cu programele de finanțare din fonduri nerambursabile europene în cadrul exercițiului financiar multianual 2021 – 2027.

Măsuri urgente:

- Adoptarea Ordonanței de Urgență privind restructurarea Guvernului.
- Asigurarea condițiilor pentru buna organizare a alegerilor prezidențiale din 10 noiembrie și 24 noiembrie.
- Nominalizarea candidatului pentru funcția de Comisar european din partea României.
- Rectificarea Legii bugetului de stat și a Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru 2019.
- Elaborarea proiectelor Legii bugetului de stat și a Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2020.
- Organizarea examenului de rezidențiat pentru absolvenții facultăților de medicină.
- Pregătirea infrastructurii de transport și a sectorului energetic pentru perioada de iarnă.
- Avizarea proiectului de Lege pentru abrogarea recursului compensatoriu și consolidarea serviciului de probațiune pentru monitorizarea condamnaților eliberați condiționat.
- Inițierea procedurilor pentru desemnarea titularilor la conducerea parchetelor.
- Prorogarea intrării în vigoare a prevederilor referitoare la pensionarea magistraților de la 1 ianuarie 2020.
- Desecretizarea documentelor din MAI necesare în ancheta privind Dosarul 10 august.
- Adoptarea măsurilor necesare pentru a evita riscul de dezangajare a fondurilor europene și pentru soluționarea situațiilor care fac obiectul procedurilor de infringement.

Politici sectoriale

I. Justiție

Justiția este un serviciu public esențial, care are misiunea fundamentală de a recunoaște și proteja efectiv drepturile și libertățile cetățenești prin îndeplinirea actului de justiție.

Politicile publice ale Guvernului Partidului Național Liberal în domeniul Justiției se întemeiază pe atașamentul absolut față de principiul conform căruia drepturile și libertățile cetățenești sunt sacrosancte, garantate de Constituție, pactele și tratatele internaționale privind drepturile omului la care România este parte, Tratatul Uniunii Europene, Carta drepturilor și libertăților fundamentale a UE și Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO).

Context

Independența Justiției și profesionalizarea continuă a actului de Justiție, desfășurate în condiții logistice pe deplin adecvate, de către magistrați din ce în ce mai specializați, imparțiali, drepecți, responsabili și răspunzători pentru calitatea, corectitudinea și integritatea actului de justiție la toate nivelurile și în toate procedurile, sunt condiții obligatorii pentru garantarea și respectarea drepturilor și libertăților cetățenești, precum și a interesului public al statului de a furniza justițiabililor, cetățeni și persoane juridice, prin intermediul Puterii Judecătorești, o Justiție dreaptă, cu costuri și la termene rezonabile în raport de fiecare procedură.

Drepturile și libertățile cetățenești, dar și interesele fundamentale ale statului sunt profund afectate de crimă organizată, corupție și evaziune fiscală. Guvernul României va fi intransigent și ferm în prevenirea și combaterea acestor riscuri la adresa drepturilor și libertăților cetățenești, riscuri de securitate națională și amenințări ale democrației. În acest domeniu, politicile publice guvernamentale vor avea drept bază principiul prevenției, al reparației prejudiciilor și al sancționării drastice, litera, dar și spiritul rezultatului Referendumului asupra Justiției desfășurat recent la convocarea Președintelui României, precum și exigența respectării tuturor drepturilor și garanțiilor procedurale în toate fazele urmăririi penale și a procesului penal, inclusiv faza de executare a deciziilor judecătorești.

Ministerul Justiției va fi sprijinit politic și dotat cu toate mijloacele logistice și resursele umane adecvate pentru a acționa în sensul respectării acestor angajamente, pentru a-și îndeplini funcțiile și atribuțiile stabilite prin lege și hotărâri de guvern, acționând pe baza principiului cooperării loiale cu celelalte instituții guvernamentale, Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), Ministerul Public (MP), Parlamentul, societatea civilă, parteneri externi, precum și cu Președinția României, Comisia Europeană (COM) și Statele Membre UE, plecând de la prevederile Tratatului UE și Titlul VI al Constituției României.

Obiective

Obiectivele programului guvernamental în domeniul Justiției sunt stabilite onest și realist, plecând de la contextul politic prezent, de la efectele generate de acțiunile anterioare politico - legislative distructive asupra funcționării Justiției, de la majoritatea de care dispune în Parlament Guvernul PNL, ținând cont și de durata maximă a mandatului prezentului Guvern PNL, până la alegerile generale din 2020, de nevoile imediate ale sistemului judiciar și Justiției în ansamblu, precum și de obligațiile internaționale ale României, angajate prin pacte și tratate internaționale, în special, dar nu numai, prin Tratatul UE și Titlul VI al Constituției României.

Obiective specifice

1. Buna funcționare a Justiției. Condiții logistice. Resurse umane. Sustinere bugetară

În anii precedenți, România s-a concentrat cu predilecție pe construcția unui cadru normativ aplicabil Justiției. Din nefericire, acest cadru normativ a fost serios deteriorat prin acțiunea guvernului precedent, Guvernul PSD, și reparațiile se impun a fi realizate în condiții de transparență și dialog.

Dar este la fel de important ca în acest moment acțiunea în domeniul Justiției să se concentreze pe condițiile logistice și pe pregătirea profesională și moral – psihologică a magistraților și a personalului de specialitate (grefieri, arhivari etc), pe specializarea lor. Primul deziderat, condițiile logistice, intră în atribuțiile Guvernului, al doilea, pregătirea și specializarea magistraților, în responsabilitatea CSM.

Guvernul va aloca resursele necesare bunei funcționări a instanțelor și parchetelor. Condițiile logistice adecvate contribuie direct la un act de justiție de calitate.

La acest capitol, printre priorități se va afla extinderea numărului de săli de judecată, ceea ce poate contribui la scurtarea duratei proceselor și la o planificare riguroasă a ședințelor de judecată.

Guvernul PNL va continua proiectul "Centrul Judiciar" ("Cartierul Justiției"), care presupune gruparea tuturor instituțiilor de justiție din Capitală într-un singur areal imobiliar și va continua proiectele de infrastructură judiciară în curs.

O altă prioritate este actualizarea și repararea deficiențelor programului "Ecris" și trecerea la pregătirea digitalizării în sistemul judiciar. Introducerea treptată, prin programe pilot, a dosarului electronic, ar putea fi un sprijin pentru justițiabili, magistrați și profesiile juridice.

Personalul alocat desfășurării actului de justiție trebuie să fie suficient pentru ca acesta să se desfășoare cu costuri și în termene rezonabile, atât pentru justițiabil, cât și pentru stat, pe baza așezării unor competențe ale instanțelor și parchetelor care să asigure o încărcătură echilibrată și scăderea volumului de dosare pe fiecare magistrat și grefier.

2. Buna funcționare a Justiției. Cadru legislativ

Cadrul legislativ consacrat Justiției se impune ajustat, în raport de evoluțiile sociale, practicii judiciare și jurisprudenței Curții Constituționale a României. Din păcate, această necesitate a fost folosită drept pretext pentru modificări care au slăbit independența Justiției și capacitatea organelor de urmărire penală de a derula anchete, unele modificări creând reale amenințări la siguranța cetățenilor (recursul compensatoriu) prin aplicarea lor defectuoasă și dezorganizată.

Guvernul optează pentru stoparea acestor modificări aduse codurilor penale, aflate în Parlament, după reîntoarcerea lor de la CCR, care a stabilit că aproximativ 90 de articole erau neconstituționale în urma acestor modificări. Aceeași soluție se impune și pentru aproximativ 70 de propuneri legislative depuse în Parlament pentru modificări punctuale ale codurilor penale, elaborate fără ca ele să fi fost rodul unei concepții unitare care să le coreleze.

Guvernul consideră că relansarea unui proces de modificare a codurilor penale trebuie să întrunească câteva condiții esențiale: a) să plece de la un proiect coerent și unitar elaborat de o comisie de specialiști în domeniu sub coordonarea Ministerului Justiției, la care reprezentanții CSM și ai organizațiilor profesionale

ale magistraților, precum și ai profesiilor juridice să participe cu statut de membru, b) să fie precedat de o dezbatere largă și incluzivă cu societatea civilă și profesiile juridice, atât în primele etape ale redactării proiectului, cât și înainte de sesizarea Parlamentului și pe parcursul dezbaterii în Parlament în cadrul comisiilor juridice ale celor două Camere, c) să aibă la dispoziție inclusiv avize consultative prealabile ale Comisiei de la Veneția.

Guvernul va iniția prin Ministerul Justiției un dialog permanent în acest sens cu CSM, asociațiile profesionale, profesiile juridice, și nu în ultimul rând cu comisiile juridice din Parlament, COM și Comisia de la Veneția, pentru identificarea unor soluții care să întrunească votul majorității parlamentarilor și să poată fi adoptate de Parlament.

Guvernul are în vedere în special situația Secției Speciale pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție, sistemul de pensionare anticipată introdus cu începere de la 1.01.2020, după ce a fost amânat prin ordonanță de urgență de vechiul guvern, restrângerea atribuțiilor Președintelui României și a CSM în procedura de numire a procurorilor de rang înalt, recursul compensatoriu. La acestea se adaugă și alte vulnerabilități semnalate de Rapoartele COM privind Mecanismul de Cooperare și Verificare, Rapoartele de evaluare ale Grupului de State contra Corupției (GRECO), avizele Comisiei de la Veneția.

Guvernul va urmări rezolvarea acestor vulnerabilități în litera, dar și spiritul rezultatului Referendumului asupra Justiției desfășurat la inițiativa Președintelui României.

3. Politica penală. Crima organizată, traficul de persoane. Corupția

Principalul drept fundamental este dreptul la viață și integritate fizică. Statistici și cazuri dramatice recente au demonstrat că grupările de crimă organizate vizează traficul de persoane într-o manieră agresivă cu efecte tragice asupra multor familii. Guvernul PNL consideră acest lucru intolerabil și va reacționa metodic, planificat și dur, alocând în acest sens resursele necesare Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism.

Grupările de crimă organizată, "clanurile de interlopi", "mafiile" de tot felul, de la cele care practică răpirile și traficul de persoane sau de organe la cele economice, de la "mafia" drogurilor la "mafia" lemnului sau "mafia" țigărilor de contrabandă, vor primi din partea Guvernului un răspuns pe măsură, în raport de riscurile semnificative pe care le generează. Guvernul PNL nu va asista nepăsător la extinderea acestor fenomene, ci va iniția o acțiune concertată multi – instituțională în care Ministerul Justiției se va implica potrivit competențelor sale, prin toate mijloacele administrative și normative pe care le are la dispoziție.

În ciuda eforturilor depuse, corupția rămâne un fenomen real care afectează cetățenii prin efectele sale atât în sfera instituțiilor publice, cât și în raporturile private, economice.

Guvernul României va acționa ferm pentru combaterea corupției, ca parte a efortului integrat al tuturor Guvernelor Statelor Membre UE de combatere a corupției pe întreg teritoriul UE, inclusiv deci, a corupției transfrontaliere.

Politica penală va include principiul prevenției, al recuperării prejudiciilor, al mijloacelor alternative de pedeapsă, al mijloacelor moderne în cazurile de măsuri preventive (brățări electronice), al pedepselor disuasive pentru cazurile de corupție.

În acest efort, dimensiunea preventivă din Strategia Națională Anticorupție are un rol esențial, iar Guvernul va concentra acțiunea sa pe aspectul prevenției în instituțiile guvernamentale.

În egală măsură, Guvernul PNL va accentua principiul recuperării prejudiciilor, în aplicarea căruia Ministerul Finanțelor, prin instituțiile din subordine, și Ministerul Justiției, prin Agenția Națională de Administrare a Bunurilor provenite din Infracțiuni (ANABI), au un rol cheie, ce ar putea fi extins, în special în privința ANABI.

Guvernul va sprijini constant activitatea Direcției Naționale Anticorupție, alocând resursele logistice, financiare și de resurse umane necesare.

4. Politica penitenciară

Guvernul consideră luarea unor măsuri urgente pentru rezolvarea problemei condițiilor de detenție, cu atât mai mult cu cât, în opinia Guvernului, recursul compensatoriu, așa cum a fost în final adoptat de Parlament, a condus la eliberarea unui număr considerabil de infractori periculoși, dintre care unii au comis deja noi infracțiuni și s-au întors în penitenciare, aplicarea recursului compensatoriu dovedindu-se o amenințare la adresa siguranței cetățenilor și a bunurilor acestora.

Singura măsură care poate rezolva semnificativ problema îmbunătățirii condițiilor din penitenciare este extinderea capacității de detenție.

Soluția pe termen scurt și mediu este modernizarea și extinderea capacității penitenciarelor existente, prin construcția de corpuri de clădire noi de câte aproximativ 200 de locuri în fiecare penitenciar. Costurile totale estimate pentru 8.000 de locuri sunt de aproximativ 12 – 15 milioane de euro, pentru că infrastructura există și suplimentarea de personal necesar este rezonabilă.

În ultimii 3 ani, sumele de bani disponibile pentru investiții au fost diminuate cu aproximativ 200% și procedurile de angajare în penitenciare pentru echilibrarea statelor de personal au fost blocate prin promovarea unui statut cu o prevedere neconstituțională. De aceea, se impune rezolvarea prioritară a deficitului de personal.

Personalul Administrației Naționale a Penitenciarelor se va bucura de un statut și dotări logistice adecvate pentru îndeplinirea misiunilor sale.

5. Arhiva SIPA

Guvernul, prin Ministerul Justiției, va angaja un dialog structurat cu CSM, asociațiile profesionale ale magistraților și Parlament, care a creat recent o comisie specială, pentru identificarea celei mai bune măsuri privind arhiva SIPA, care a suscitat numeroase controverse și preocupări în mediul judiciar și cel politic, astfel încât să se asigure o protecție adecvată a datelor și informațiilor conținute de arhivă, precum și eliminarea oricărui risc de șantaj la adresa magistraților sau justițiabililor.

În absența unei soluții care să întrunească un consens inter – instituțional, Guvernul va proceda la crearea cadrului normativ, la nivel de hotărâre de guvern, pentru sigilarea arhivei și depunerea ei spre păstrare și conservare la Arhivele Naționale, până când un astfel de consens inter – instituțional este întrunit.

6. Calitatea legislației. Educația juridică

Ministerul Justiției va dezvolta, în limita competențelor sale, programe de răspândire a cunoașterii legislației și apropiere a Justiției de cetățeni, și va invita CSM, asociațiile profesionale și societatea civilă la o cooperare instituțională pentru a dezvolta astfel de programe comune.

Ministerul Justiției va încuraja desfășurarea de programe de pregătire profesională axate pe dobândirea unui limbaj adecvat, dar în același timp simplificat privind actul de justiție, bazat pe acuratețea termenilor de specialitate, actul de justiție fiind deopotrivă unul de dreptate, dar și de educație civică și culturală, care trebuie să ajungă la mintea și sufletul cetățenilor printr-un limbaj accesibil.

Cunoașterea legii și construirea unei mentalități de respect a regulii de drept reprezintă nu numai un demers civic și cultural, ci și de prevenție pe termen lung cu costuri mici.

7. MCV

Mecanismul de cooperare și verificare cu Comisia Europeană, instituit prin decizia COM din decembrie 2006, a constituit una dintre cheile principale care a permis accesarea României în UE. Baza normativă a respectării acestui mecanism până la ridicarea sa rezidă nu numai în decizia COM sus citată, nu numai în Tratatul UE, ci și în Titlul VI al Constituției României.

MCV nu este, deci, un mecanism impus, este un mecanism asumat în mod suveran de România la momentul aderării la UE. De aici și consecința logică și normativă a respectării sale până la atingerea întocmai a obiectivelor convenite.

Guvernul PNL va acționa în direcția realizării obiectivelor MCV și a ridicării sale pe baza unei cooperări pe care o dorește și o solicită fără echivoc loială și onestă din partea COM și a tuturor Statelor Membre. Guvernul este conștient de marja mică de manevră pe care o are în acest sens, date fiind durata mandatului până la alegerile generale din 2020 și voturile de care ar putea dispune în Parlament, în special pentru obiectivul indicat *supra* la pct.2, dar cu atât mai mult va căuta cooperarea loială a Parlamentului, ca și a CSM și a MP în această direcție.

Guvernul își exprimă astfel încrederea că ceea ce nu a fost posibil în mandatul Comisiei Juncker, respectiv realizarea angajamentului Președintelui COM de a se ridica MCV pe baza rezultatelor, să fie posibil cât mai rapid în mandatul Comisiei condusă de Președinta COM, Ursula von der Leyen. De aceea, va acționa constant, atât pe fondul problemelor, cât și diplomatic, pentru a construi premisele unei astfel de decizii pozitive pentru România.

***

II. Afaceri interne

Evenimente dramatice din ultimii ani au pus în lumină o serie de disfuncționalități ale Jandarmeriei și Poliției Române, instituții care au eșuat în îndeplinirea funcției principale, cea de protecție a cetățeanului. Astfel, în cazul Jandarmeriei, uzul disproportionat sau nejustificat de forță tinde să devină regulă pe întreg teritoriul țării, în timp ce structuri din Poliția Română sunt incapabile să se organizeze profesionist pentru a preveni infracțiuni și a acorda sprijin victimelor care solicită ajutor. Scăderea accentuată a încrederii populației în aceste instituții esențiale ale statului a evidențiat necesitatea inițierii unei reforme care să le reazeze în serviciul public, prin depolitizare, reprofesionalizare și transparentizare. În contextul general, cadrul legal privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei trebuie reformat ținând cont de viziunea liberală care pune drepturile cetățeanului în fața intereselor statului. Mai exact, acest lucru presupune stabilirea unor reguli ferme de intervenție, sancționarea imediată a eventualelor abuzuri, precum și dezvoltarea unor mecanisme legale mai eficiente și rapide pentru pedepsirea acestora. Totodată, o atenție

deosebită trebuie acordată managementului situațiilor de urgență în ceea ce privește dotarea corespunzătoare, pregătirea personalului pentru intervenții profesionale în caz de dezastre și calamități. Pregătirea întregii populații pentru acțiuni coerente în caz de inundații, cutremure și alte calamități trebuie să fie o prioritate a structurilor abilitate.

În relația cu Uniunea Europeană aderarea la Spațiul Schengen rămâne un obiectiv major al României, iar în domeniul asigurării ordinii publice este necesară continuarea procesului de armonizare cu Strategia de securitate internă a Uniunii Europene printr-o abordare conceptuală unitară.

Măsuri care pot fi operaționalizate pe termen scurt:

1. Evaluarea activității MAI și a structurilor din subordine în vederea eficientizării și desecretizarea documentelor MAI necesare în ancheta Dosarului 10 August;
2. Întărirea capacității administrative a structurilor de ordine și siguranță publică prin corelarea numărului personalului angajat cu necesitățile operative din cadrul Jandarmeriei și al Poliției Române.
3. Îmbunătățirea cadrului legislativ care reglementează activitatea Jandarmeriei și a Poliției Române astfel încât acestea să redevină instituții aflate în slujba cetățeanului, construite pe criterii de competență;
4. Reorganizarea Poliției Române:
  - Organizarea concursurilor/examenelor pentru ocuparea funcțiilor de conducere la toate nivelurile și în toate structurile MAI în vederea stabilizării conducerii acestora;
  - Limitarea mandatelor de conducere pentru șefii de inspectorat județean, poliție municipală, orășenească, pentru directorii de direcții și introducerea principiului mobilității pentru ofițerii cu funcții de conducere;
  - Reducerea perioadei de împrumut în funcții de conducere la maxim 3 luni, cu posibilitatea prelungirii împrumutului o singură dată;
  - Creșterea numărului de polițiști prezenți în stradă și redefinirea atribuțiilor polițistului de proximitate astfel încât să revină la rolul inițial, acela de cunoaștere în detaliu a zonei arondate;
  - Modificarea statutului polițistului care să permită posibilitatea mutării de la o secție la alta a polițistului, în funcție de situația operativă, măsură care se impune în special în mediul urban;
5. Adoptarea unei noi viziuni în materia resurselor umane la nivelul MAI, care să vizeze:
  - Dezvoltarea programelor de pregătire teoretică și practică a angajaților MAI;
  - Regândirea programelor de pregătire la nivelul școlilor de subofițeri/agenți de poliție respectiv a Academiei de Poliție, astfel încât viitorii angajați ai MAI să facă față noilor realități din societatea românească, mai ales în ceea ce privește activitatea infracțională;
  - Diminuarea deficitului de personal la nivelul MAI;
6. Consolidarea autorității polițistului aflat în misiune în vederea limitării cazurilor de ultraj sau de polițiști uciși la datorie;
7. Demararea inițiativelor de legislative care să aibă ca scop definirea clară a atribuțiilor poliției locale, pregătirea și creșterea eficienței personalului acestor structuri de poliție, precum și aspectele ce privesc colaborarea cu structurile MAI;
8. Facilitarea intervențiilor pentru protejarea vieții și a integrității fizice a cetățeanului prin eliminarea barierelor birocratice inutile;
9. Eliminarea suprapunerilor de competențe între instituțiile și structurile din subordinea ministerului;
10. Inițierea și aplicarea unor programe de colaborare cu Ministerul Educației, în vederea creșterii siguranței în spațiile școlare sau adiacente acestora;
11. Întărirea colaborării cu structurile europene în materia controlului și diminuării fenomenului infracțional, al menținerii și restabilirii ordinii publice;
12. Adoptarea de măsuri urgente pentru modernizarea punctelor de control ale trecerii frontierei în zonele cu trafic ridicat, terestru și aerian;
13. Îmbunătățirea serviciilor oferite către cetățeni de structurile MAI în domeniile documentelor de identitate, de călătorie sau în ceea ce privește atribuțiile DRPCIV;
14. Continuarea și îmbunătățirea dotărilor la nivelul structurilor cu atribuții în managementul situațiilor de urgență;

15. Armonizarea cadrului legislativ cu incidență în situațiile de urgență în acord cu cerințele europene și nevoile crescânde ale societății;

16. Modernizarea sistemului de monitorizare a situațiilor de urgență și de coordonare / conducere a intervenției;

17. Dezvoltarea componentei aeriene pentru intervenția în situații de urgență, concomitent cu operaționalizarea de noi Puncte de Operare Aeriană în zonele neacoperite la nivel național în raport cu autonomia aparatelor de zbor (Nord-Vest, Nord-Est, Sud)

18. Dezvoltarea, perfecționarea și valorificarea resurselor umane, concomitent cu perfecționarea metodelor de pregătire și asigurarea în permanență a echilibrului de resursă umană între personalul care iese și cel care intră în sistem;

19. Dezvoltarea sistemelor alternative de alarmare, înștiințare, avertizare a populației ori de informare sistemică, transparentă a deciziilor eficiente și sigure; implementarea sistemului Alertă copil;

20. Implicarea activă în realizarea dezideratelor UE și NATO privind acordarea de asistență tehnică statelor aflate în dificultate și participarea în structurile de urgență euroatlantice;

***

III. Administrație publică

Statul și instituțiile publice trebuie să ofere rezultate vizibile pentru cetățean/contribuabil: servicii publice de calitate și accesibile, un cadru legal și administrativ simplificat, stabil, predictibil și propice dezvoltării economice, transparență deplină în utilizarea resurselor publice. Pentru a atinge aceste deziderate este nevoie de: reconstruirea unei administrații competente, depolitizate, responsabilă pentru rezultatele obținute; servicii digitale (e-government și e-governance) de calitate și accesibile, care să conducă la economie de timp și simplificarea procedurilor administrative pentru cetățeni și mediul economic; creșterea capacității administrației publice centrale și locale de a implementa politici publice eficiente în mod coordonat, transparent și în parteneriat cu cetățenii, astfel încât să asigure condițiile pentru modernizarea și dezvoltarea sustenabilă a României.

Situația guvernancei publice s-a deteriorat constant în ultimii ani, instituțiile administrației publice îndepărtându-se de misiunea lor oficială, aceea de a furniza servicii publice de calitate pentru cetățeni și companii. Astfel, cultura administrativă rigidă centrată pe supracontrol și opacă la inovare, ineficiența cronică a programelor naționale de investiții în infrastructura locală, calitatea foarte scăzută a managementului companiilor de stat, a guvernancei corporative a acestora au creat riscuri care nu pot fi contracarate eficient pe termen scurt. Este nevoie de o reformă a managementului resurselor umane din administrația publică, alături de reforma structurii, funcțiilor și a managementului la nivelul administrației publice centrale, îmbunătățirea radicală a modului de legiferare, de redactare a documentelor cu putere juridică, dezvoltarea de servicii digitale eficiente, cu acces universal, care să conducă atât la procesul de simplificare, raționalizare și debirocratizare, cât și la creșterea calității serviciilor oferite cetățenilor /contribuabililor. Acestea sunt obiective care pot fi îndeplinite în intervale de timp de 4-8 ani, dar care trebuie demarate imediat ținând seama de importanța resursei umane implicate.

În ceea ce privește obiectivul creșterii capacității administrației publice locale de a furniza servicii publice de calitate și accesibile și de a stimula dezvoltarea economiei locale, situația este încă și mai gravă. Realitatea recentă arată evoluția către o subfinanțare cronică a Unităților Administrativ Teritoriale și creșterea dependenței acestora de Guvern prin instituirea și gestionarea discreționară a Programului Național de Dezvoltare Locală, a Fondului de Dezvoltare și Investiții ori a altor tipuri de alocări netransparente. Astfel, la reducerea cotei din impozitul pe venit de la 16% la 10% - sumele rămase neutilizate fiind retrase la sfârșitul anului - și blocarea proiectelor de investiții prin efectul ordonanței 114/2018 se adaugă creșterea birocrăției, centralizarea excesivă și politizarea tuturor structurilor. În plus, mult-discutatul pachet minim de servicii pentru fiecare localitate, promisiune din programul de guvernare a

PSD-ALDE a rămas la stadiul de promisiune. Toate acestea și nu numai au indus lipsa predictibilității în procesul de construcție bugetară anuală a UAT-urilor.

Măsuri pentru creșterea eficienței instituționale la nivel central:

1. Auditul activității instituțiilor administrației publice centrale;
2. Reducerea numărului ministerelor la 16, a numărului de secretari de stat și asimilați acestora și a numărului deconcentratelor prin comasare, restructurare și/sau desființare;
3. Demararea reformei managementului resurselor umane din administrația publică prin:
  - clarificarea și consolidarea rolului și mandatului ANFP, precum și a capacității sale tehnice;
  - stabilirea unui sistem radical îmbunătățit de recrutare, evaluare, promovare și salarizare bazat exclusiv pe merit și care să elimine arbitrarul politic în numirile în funcții publice;
  - clarificarea parcursului de carieră a funcționarilor publici din punctul de vedere al instruirii și perfecționării, adaptat cerințelor actuale ale administrației publice.
4. Inițierea dezbaterii asupra reformei structurii, funcțiilor și a managementului la nivelul administrației publice centrale și îmbunătățirea radicală a modului de legiferare, de redactare a documentelor cu putere juridică prin:
  - clarificarea și stabilitatea mandatelor și a funcțiilor, îmbunătățirea sistemului de planificare strategică și de bugetare multianuală pe bază de performanță;
  - creșterea capacității administrației publice centrale de a îmbunătăți continuu procesele și standardele de calitate, pentru a înlesni furnizarea de servicii publice de calitate, accesibile, conform nevoilor cetățenilor;
  - îmbunătățirea sistemului de fundamentare, adoptare și implementare a politicilor publice;
  - instituirea de standarde comune privind obligativitatea studiilor de evaluare preliminară a impactului în raport de importanța și efectele propunerilor legislative; limitarea drastică a practicii de legiferare prin excepție sau prin derogare;
  - instituirea de standarde comune privind tehnica legislativă, modul de redactare și corelare juridică a propunerilor de acte normative, atât la nivelul Guvernului, cât și al Parlamentului.

Măsuri la nivelul administrației publice locale:

1. Susținerea unităților administrative teritoriale în procesul de înregistrare a proprietăților imobiliare în sistemul de cadastru și carte funciară, care să garanteze și să protejeze drepturile de proprietate.
2. Auditul și armonizarea Programului Național de Dezvoltare Locală cu alte programe de investiții-regândirea acestuia pe principiul acordării sumelor în mod transparent și pe bază de priorități;
3. Asigurarea cotelor de cofinanțare pentru facilitarea accesării fondurilor europene nerambursabile, în situațiile în care autoritățile publice locale nu au această posibilitate;
4. Alocarea unui procent de până la 80% din redevențele de exploatare a resurselor la nivel local;
5. Înființarea comisiei de Acord Unic la nivelul primăriilor reședință de județ și a consiliilor județene;
6. Pregătirea procesului de transfer al activelor abandonate ale ministerelor, regiilor autonome, companiilor de stat și societăților cu capital integral de stat în domeniul public al unităților administrativ-teritoriale sau județene;
7. Debirocratizarea, prin simplificarea procedurilor și asigurarea transparenței în administrație (ex. reducerea numărului de avize pentru eliberarea certificatului de urbanism și a autorizației de construire);
8. Dezvoltarea zonelor metropolitane pentru asigurarea în comun a serviciilor de furnizare apă, canalizare, transport etc.
9. Reducerea birocrăției, reducerea costurilor de funcționare a sistemului administrației publice și extinderea accesului cetățenilor la informațiile publice de interes național și local și servicii

electronice prin implementarea sistemelor de guvernare electronică (informatizarea administrației publice centrale și locale);

10. Demararea consultărilor pentru stabilirea reglementărilor necesare creșterii capacității administrației publice locale de a furniza servicii publice de calitate și accesibile și de a stimula dezvoltarea economiei locale:

- separarea responsabilităților între central și local, eliminarea fragmentării autorităților locale și rolul serviciilor deconcentrate - îmbunătățirea definirii rolului instituțiilor deconcentrate și al prefectului, astfel încât să crească calitatea și accesul la serviciile publice furnizate;
- creșterea autonomiei comunităților locale prin realizarea atât a autonomiei decizionale, cât și a celei financiare și patrimoniale, concomitent cu dinamizarea procesului de descentralizare;
- consolidarea capacității financiare și de stimulare a dezvoltării economiei locale de către administrația publică locală - creșterea autonomiei locale în ceea ce privește nomenclatorul impozitelor și taxelor locale, impunerea și colectarea acestora, stimularea administrației publice locale de a promova și susține dezvoltarea economică; stabilitatea, predictibilitatea, transparența și depolitizarea sistemului de transferuri de la bugetul de stat, astfel încât să se asigure resurse suficiente pentru furnizarea serviciilor publice.

***

IV. Finanțe publice

Politicile fiscale și bugetare trebuie să asigure îndeplinirea a trei obiective majore: să mobilizeze, prin impozite, taxe și alte venituri, resursele financiare de care statul are nevoie pentru finanțarea exercitării funcțiilor sale prevăzute prin Constituția României și legile în vigoare; să susțină un mediu de afaceri favorabil și predictibil, precum și unele procese pozitive pentru o creștere economică sustenabilă; să contribuie la realizarea stabilității economiei românești, prin atenuarea impactului nefavorabil care poate apărea în evoluția ciclurilor economice.

Nivelul și structura actuală a veniturilor și cheltuielilor bugetului consolidat nu asigură îndeplinirea corespunzătoare a funcțiilor statului, ceea ce contribuie, și pe această cale, la starea precară a infrastructurii și la calitatea serviciilor publice de educație, sănătate, cultură, de administrație și ordine publică. Evaziunea fiscală și un ANAF aflat în continuă reorganizare au determinat ca România să înregistreze cea mai mare pierdere de TVA, față de potențial, din Uniunea Europeană. Este exemplificativ să arătăm că Bulgaria, în condiții comparabile de cotă, încasează din TVA cu cca 3 puncte procentuale din PIB mai mult decât România. La dimensiunea actuală a PIB românesc, aceste 3 puncte procentuale ar însemna peste 30 de miliarde de lei. Cheltuielile bugetului consolidat sunt dominate de salarii și pensii, care au ajuns la peste 20 la sută din PIB și sunt în creștere; subfinanțarea instituțiilor statului, inclusiv a autorităților administrative locale, afectează funcționalitatea acestora, iar investițiile publice înregistrează cel mai mic ritm de realizare din ultimii 15 ani. Lipsa de predictibilitate a politicii fiscale și bugetare a devenit pentru mediul de afaceri un obstacol major în deciziile de investiții, iar unele reglementări adoptate la sfârșitul anului trecut, fără consultarea mediului de afaceri, în special în domeniul energetic, al telecomunicațiilor și în cel financiar, au condus efectiv la stoparea unor procese de investiții în curs. Limita de 3% din Produsul Intern Brut pentru deficitul bugetar, reprezentând unul dintre criteriile care trebuie respectate pentru pregătirea trecerii la Zona Euro, a fost considerată de către PSD drept o țintă de atins, indiferent de faza ciclului economic în care se află economia României. Ca atare, în perioada 2017-2018, guvernarea PSD a înregistrat

deficite bugetare de 3% din PIB, deși creșterea economică a fost peste potențial. Caracterul pro ciclic al politicii fiscal și bugetare a guvernării PSD, menținut și în anul 2019, nu a făcut decât să contribuie la vulnerabilizarea economiei românești, prin accentuarea dezechilibrelor economice.

În viziunea PNL, politicile fiscale și bugetare trebuie reformate astfel încât acestea să asigure îndeplinirea celor trei obiective majore anunțate, plecând de la un sistem fiscal care se bazează pe MENȚINEREA COTEI UNICE de impozitare.

Pe termen scurt, ne propunem:

1. Încheierea exercițiului bugetar pe anul 2019 cu limitarea depășirii țintei de deficit bugetar de 3% din PIB.
2. Definitivarea proiectelor de legi ale bugetului de stat și bugetului asigurărilor sociale de stat pentru 2020 cu încadrarea în ținta de deficit bugetar de 3% din PIB;
3. Definitivarea programului de investiții cu finanțare din fondurile publice, concentrând fondurile disponibile pentru finalizarea obiectivelor de investiții aflate în curs de execuție;
4. Revizuirea și corectarea unor acte normative, inclusiv a celor aflate în proceduri parlamentare, cu impact negativ pentru economie :
  - OUG 114/2018 (și OUG care o modifică-19/2019, 43/2019) cu impact negativ în special în sectoarele energiei, telecomunicații, financiar și administrarea Pilonului 2 de pensii;
  - Proiect de lege pentru anularea completă a split TVA;
  - Proiect de lege pentru eliminarea supraimpozitării contractelor de muncă part-time ;
  - Proiect de lege pentru eliminarea supracizei la carburanți.

Încă din acest an, vom începe pregătirea unor reforme structurale în domeniul fiscal și bugetar care vor contribui la o creștere economică sustenabilă pe termen mediu și lung:

1. Respectarea predictibilității politicii fiscale și bugetare. Măsurile de politică fiscală și bugetară vor fi puse în dezbatere publică, cu consultarea agenților economici și a reprezentanților societății civile; măsurile de politică fiscală și bugetară vor fi însoțite de studii de impact;
2. Restructurarea ANAF astfel încât această instituție să își exercite atribuțiile fără interferența factorului politic, să devină eficientă în combaterea evaziunii fiscale și să promoveze principiul conformării voluntare în relația cu contribuabilii; accelerarea procesului de informatizare a relației contribuabil-autoritate fiscală;
3. Întărirea cooperării cu autoritățile fiscale din celelalte state membre ale UE, cu Comisia Europeană și cu alte instituții internaționale implicate în prevenirea și reducerea evaziunii fiscale, prin consolidarea bazei de venituri și eliminarea transferului de profituri în jurisdicțiile fiscale care încurajează astfel de practici;
4. Instituirea fermă a bugetului multianual ca instrument de dimensionare și calibrare a opțiunilor de politici fiscale și bugetare, în corelare cu cadrul de programare financiară la nivelul UE. Treptat, se va asigura încadrarea deficitelor structurale în obiectivele pe termen mediu, convenite cu Comisia Europeană;
5. Programarea multianuală a investițiilor publice, indiferent de sursa de finanțare (bugetele publice, fonduri europene, împrumuturi, participații public-private) pe baza unor criterii de prioritizare a proiectelor în funcție de relevanță (compatibilitate cu strategiile sectoriale), rezultate așteptate (impact), capacitate de realizare a proiectului în termenul prevăzut, și sustenabilitatea financiară; vom stopa practica schimbărilor frecvente de priorități și alocări de fonduri care nu fac decât să crească numărul de proiecte aflate în curs de execuție, risipa de resurse și lipsa de predictibilitate;

6. Analiza schimbărilor intervenite și a noilor provocări cu care se confruntă sectoarele finanțate din bugetele publice, pentru fundamentarea propunerilor de restructurare a instituțiilor publice pentru a fi adaptate și a face față la aceste provocări;

8. Modificarea Legii finanțelor publice, astfel încât să se asigure autonomia financiară reală a autorităților publice locale; avem în vedere, de exemplu, ca până la 80% din redevențele obținute din exploatarea resurselor naturale, precum și impozitul pe venit în întregime să fie alocat autorităților publice locale;

9. Întărirea activității instituțiilor de control în domeniul finanțelor publice, astfel încât fiecare leu cheltuit din fondurile publice să fie în concordanță cu prevederile legii.

***

V. Economie, Energie și Mediul de Afaceri

Noul model de dezvoltare economică a României trebuie să se bazeze pe libertate economică, inovare și competitivitate.

Lipsa de viziune a guvernării PSD și politicile axate exclusiv pe termen scurt explică acumularea deficitelor și adâncirea dezechilibrelor macroeconomice care afectează sustenabilitatea creșterii economice. Deficitul comercial a atins noi recorduri, fiind estimat să ajungă la cca. 18 miliarde de euro în anul 2019. Deficitul de cont curent a atins deja 4,5% din PIB la sfârșitul anului trecut, iar în primul semestru din 2019 a crescut cu cca. 40% față de perioada similară din 2018.

Sectorul energetic românesc rămâne în continuare departe de propriul potențial și de trendurile internaționale, fiind profund afectat de lipsa predictibilității. Producția de energie depinde în continuare, în mare măsură, de combustibilii fosili, iar indicatorii de calitate pentru rețelele din România sunt la nivel suboptimal. Este nevoie de investiții semnificative pentru reducerea nivelului de pierderi în rețea, estimat ca fiind mult mai mare decât media statelor europene performante.

România a devenit un importator semnificativ de gaze și de electricitate, urmare a politicilor hazardate în domeniul energetic promovate de PSD în ultimii ani. Măsurile legislative dezastruoase, precum OUG 114 din 2018, au cauzat scumpiri în lanț și au făcut ca fiecare român să plătească prețuri record pentru energia electrică și gazele naturale. Dintr-un stat aproape independent din punct de vedere energetic, România a devenit un importator net de energie electrică, la prețuri record.

Măsuri prioritare pe termen scurt

Industrii:

- Implementarea prevederilor legislației privind guvernarea corporativă la toate societățile din portofoliul Ministerului Economiei.
- Promovarea proiectului de realizare a ciclului integrat de producție (minereu de cupru-produs finit) în România în industria cuprului prin indentificarea unui investitor strategic pentru producerea în țară a produselor finite din cupru cu valoare adăugată mare. Acest lucru ar trebui făcut în concordanță cu dezvoltarea industriei automotivă pentru a micșora importurile de produse similare din alte țări.
- Realizarea de parteneriate cu companii din țările NATO pentru integrarea și producția în fabricile industriei de apărare din România a diverselor tipuri de mașini de luptă, echipamente

și subansamble atât pentru armata română, cât și pentru export, în așa fel încât să se întoarcă o parte din procentul de 2% din PIB alocat apărării și în industria națională.

- Reorganizarea Companiei Naționale ROMARM prin transformarea filialelor în societăți comerciale cu acționar unic statul român prin Ministerul Economiei și transformarea Romarm în societate comercială cu atribuții de casă de comerț exterior în vederea stimulării exporturilor.

Energie

Obiective principale

1. Securitatea energetică

În privința securității aprovizionării cu resurse energetice, Ministerul Economiei va susține dezvoltarea producției de energie cu emisii reduse de gaze ce produc efect de seră. De asemenea, va promova valorificarea potențialului de hidrocarburi, prin folosirea acestui potențial oferit în special de proiectele din Marea Neagră, România putând deveni un furnizor regional de securitate energetică pentru Republica Moldova și alte țări din regiunea noastră. În același timp, diversificarea surselor și a rutelor de aprovizionare cu resurse energetice, dar și creșterea și modernizarea capacităților de stocare sunt componente importante pentru securitatea energetică a țării. Creșterea capacităților de interconectare cu statele vecine este, de asemenea, o componentă importantă a securității energetice.

În ceea ce privește protecția infrastructurii critice din sectorul energetic, Ministerul Economiei va continua să susțină activ parteneriatul strategic pe care Romania îl are cu SUA și să promoveze nevoia implicării NATO și UE în gestionarea acestor obiective, inclusiv cele legate de securitatea cibernetică.

2. O guvernare în energie bazată pe competență și integritate

Ministerul Economiei va promova necesitatea restaurării competenței, eficienței și integrității în guvernarea sectorului energetic românesc. În ultimii ani, instituțiile și companiile de stat au fost profund politizate și deprofesionalizate, acest lucru ducând la o lipsă de eficiență în definirea viitorului sectorului energetic care încă nu are o strategie națională elaborată și adoptată, deși revizuirea acesteia a început încă din anul 2014.

3. O politică energetică orientată către eficiența energetică și protecția consumatorilor vulnerabili

Ministerul Economiei va promova necesitatea îmbunătățirii politicilor publice în domeniul eficienței energetice și a protecției consumatorilor vulnerabili de energie. În prezent, România risipește foarte multă resursă energetică, iar protecția socială a consumatorilor vulnerabili nu este nici eficientă, nici suficientă. Este nevoie ca cei care nu își pot plăti facturile la energie să fie identificați și ajutați mai mult decât în prezent. Modul de lucru de până acum, prin care toată populația României primește indirect subvenție, trebuie să înceteze. România trebuie să încerce să aducă în dezbatere la nivelul UE problematica socială a sectorului energetic, inclusiv nevoia definirii unui concept european în privința sărăciei energetice și eventual definirea consumatorului vulnerabil la nivel european.

4. Redobândirea încrederii investitorilor

România are nevoie de recâștigarea încrederii investitorilor, având în vedere faptul că tranziția energetică presupune investiții de zeci de miliarde de euro în modernizarea sectorului. Aceste investiții pot veni din utilizarea fondurilor structurale, neutilizate în prezent, de la companiile de stat dacă Guvernul oprește decapitalizarea acestora, din capital privat românesc și din atragerea de capital străin. În ultimii ani, încrederea investitorilor a fost grav afectată de politicile publice dezastruoase promovate de Guvern și chiar, uneori, de majoritatea parlamentară. Stabilitatea și predictibilitatea cadrului legislativ este esențială.

5. Politica energetică europeană comună

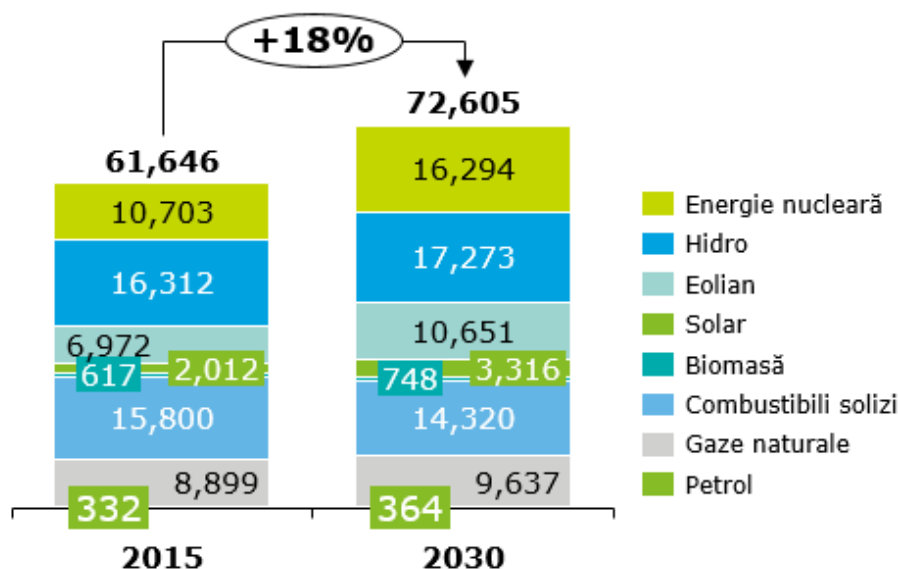
România va continua să susțină activ definirea unei politici europene comune în domeniul energetic. În acest sens, este nevoie ca numărul cazurilor de încălcare a legislației comunitare de către țara noastră să se reducă, deoarece a crescut mult în ultima perioadă din cauza unor decizii antieuropene luate de Guvern și de majoritatea parlamentară.

Obiective pe termen scurt:

Pentru realizarea obiectivelor României de asigurare a securității energetice, decarbonare a sectorului și de menținere a competitivității prețurilor la energie, vom adopta măsuri și direcții de politică energetică ce vor fi aplicate în următoarele 12 luni, măsuri ce vor crea premisele ca România să rămână un furnizor de energie electrică în regiune.

Ținând cont de dezvoltarea rezervelor offshore și onshore de gaze naturale, de continuarea programului nuclear și de potențialul țării în domeniul surselor regenerabile de energie, credem că producția de energie electrică va avea următoarea evoluție în anii care urmează.

Evoluție producție netă de producție de energie electrică (TWh)

*La realizarea modelării a fost folosit modelul de calcul al Uniunii Europene (Primes)

Măsuri propuse

- Înființarea unui Departament de Energie în cadrul Ministerului Economiei care să asigure coordonarea unitară în domeniului energiei.
  - În cadrul Departamentului de Energie va funcționa un compartiment distinct, însărcinat cu monitorizarea realizării stocurilor de iarnă, coordonarea din punctul de vedere al Departamentului a acțiunilor specifice de sezon, în așa fel încât iarna să nu pună probleme în alimentarea cu energie electrică și termică, gaze naturale și combustibil a populației.
  - Adoptarea Strategiei Energetice și a Planului Național Integrat de Energie și Schimbări Climatice.
-
- Eliminarea, după consultarea Comisiei Europene, a prevederilor nocive pentru sectorul energetic generate de OUG 114/2018, eliminare care să permită reluarea investițiilor strategice în Marea Neagră. Această eliminare se va produce după o perioadă de tranziție stabilită în urma unui proces de consultare publică, de preferință în cursul anului 2020.
  - Deblocarea investițiilor offshore de gaze naturale din Marea Neagră.
-
- Încurajarea utilizării gazului natural produs în România la producția de energie electrică și la crearea de produse petrochimice și chimice cu valoare adăugată mare.
-
- O analiză aprofundată a performanței financiare și manageriale a companiilor de stat din domeniul energetic care să conducă la depolitizarea și reprofesionalizarea acestora.
-
- Listarea pe piața de capital, în anul 2020, a unui pachet de acțiuni al companiei Hidroelectrica deținută de stat.
-
- Definirea consumatorului vulnerabil de energie.
-
- Modificarea Legii energiei electrice, care să permită reluarea investițiilor în noi capacități de producție de energie electrică din surse cu emisii reduse de gaze ce produc efect de seră.
-
- Relansarea programului nuclear, cu o participare activă a companiilor locale, dar și din țări partenere ale României.
-
- Încurajarea reluării producției de uraniu a României împreună cu modernizarea uzinei de la Feldioara și identificarea unor soluții pentru depozitarea pe termen lung a deșeurilor radioactive.
-
- Încurajarea producției de energie electrică și termică din surse regenerabile de energie, mai ales în zonele în care nu există o congestie a operatorului de transport.
-
- Inițierea unui program național de îmbunătățire a eficienței energetice în clădirile publice și în industrie, folosind o parte din fondurile structurale alocate României în

---

viitorul exercițiu bugetar al Uniunii Europene.

- Revizuirea modului de organizare a rezervei strategice la carburanți, dar și a obligațiilor de stocare la gaz natural.
  - Creșterea performanței și a capacității de stocare pentru depozitele de gaze naturale.
-

Turism

Dezvoltarea destinațiilor turistice românești și aducerea lor la nivelul mediu din UE presupun un important efort de resurse umane, financiare și de timp. Fondurile europene reprezintă o contribuție importantă la rezolvarea componentei de finanțare, cu implicații pe orizontală la nivelul comunităților locale. Având în vedere particularitățile și riscurile de ordin politic și bugetar ale anului 2020, vom avea în vedere următoarele măsuri:

- Alocarea de fonduri europene din exercițiul 2021-2027 pentru **POS “Dezvoltarea și reabilitarea destinațiilor turistice românești”**.
- **2020 – prima etapă în “Dezvoltarea și reabilitarea destinațiilor turistice românești”**

O destinație turistică nu poate fi competitivă în absența unei Organizații de Management a Destinației (OMD). Cadrul legislativ actual blochează crearea și funcționarea OMD-urilor după normele și regulile OMD-urilor echivalente din UE, SUA sau Canada.

Vom modifica legea 275/2018, astfel încât procesul de înființare, funcționare și acreditare a OMD-urilor să fie în concordanță cu recomandările Organizației Mondiale a Turismului (UNWTO).

Simultan, pe parcursul anului 2020, vom prezenta, la nivel local, importanța și modul de funcționare a OMD-urilor. Un tool-kit cu documente de bază și asistență specializată va ajuta autoritățile locale și partenerii acestora să facă primii pași pentru înființarea OMD.

- Introducerea **regulilor de marketing turistic** în execuția bugetului de **promovare turistică a României**.

Anul 2020 va aduce normalitatea în modul de promovare turistică a României. Bugetul de promovare turistică va fi alocat promovării externe (în cele 3 categorii de piețe potențiale) și promovării turismului domestic, până când OMD-urile vor prelua această componentă a marketingului turistic.

Pondere din buget alocată celor 4 categorii se va stabili împreună cu reprezentanții mediului privat și va ține cont atât de dinamica turismului actual, cât și de interesele de promovare externă a imaginii României.

Politica PNL pentru Turism prevede ca **acțiuni suplimentare** pentru 2020:

- Introducerea în dezbatere publică a Legii Turismului, în conceptul propus de PNL;

- Digitalizarea procesului de acreditare a structurilor de primire turistică și de licențiere a agențiilor de turism;
- Sprijinirea rezolvării crizei forței de muncă din turism prin acțiuni, împreună cu mediul privat, de prezentare a ofertei de locuri de muncă în turism, în comunitățile de limba română din jurul României și de susținere a extinderii învățământului dual;
- Realizarea documentației preliminare pentru regenerarea urbană a stațiunilor turistice de interes național aflate în proces avansat de degradare.

Mediul de afaceri, Comerț și IMM-uri

Obiective

- Consultarea în permanență a Mediului de afaceri, și în special înaintea adoptării de măsuri legislative, prin realizarea de analize de impact în parteneriat public-privat.
- Simplificarea procedurilor administrative (debirocratizare), dezvoltarea serviciilor de guvernare electronică și consolidarea ghișeelor unice online, precum punctul unic de contact electronic, ghișeul virtual de plăți, ghișeul unic pentru IMM-uri.
- Evaluarea interoperabilității sistemului de comunicare a datelor între instituții și autorități publice în vederea realizării unui sistem în care beneficiarii serviciilor publice să poată opta pentru preluarea datelor și să nu mai fie necesară depunerea documentelor la fiecare instituție prin impunerea unor standarde comune de interoperabilitate.
- Pregătirea unor măsuri comune cu mediul de afaceri pentru repatrierea forței de muncă calificate.
- Stabilirea de obiective pentru atașajii economici și profesionalizarea corpului atașajilor economici, reorganizarea activității de promovare a comerțului exterior prin implicarea organizațiilor și asociațiilor de afaceri.
- Evaluarea programului de internaționalizare pentru IMM-uri în vederea eficientizării acestuia.
- Evaluarea activității Agenției de Atragere de Investiții și Promovare a Exportului în scopul îmbunătățirii performanței acesteia.
- Pregătirea programului Romania Tech Nation de sprijinire și impulsione a digitalizării economiei românești.
- Eficientizarea programului StartUp Nation, punând accent pe inovare, noi tehnologii și performanță antreprenorială.

***

VI. Transporturi, Infrastructură și Comunicații

VI.1 Transporturi și Infrastructură

Strategia Programului de guvernare pentru domeniul “Transporturi și Infrastructură” este creșterea conectivității naționale între poli de creștere economică ai României și a conectivității trans-europene pentru societate și mediul de afaceri, având ca obiectiv implementarea unui sistem de transport eficient economic, sustenabil, sigur, cu impact redus asupra mediului și se referă la dezvoltarea infrastructurii de transport de-a lungul rețelei TEN-T și modernizarea și mentenanța infrastructurii de transport existente.

MASURI PREGATITOARE

Planificarea cheltuielilor obligatorii ce vor fi alocate în ordinea priorităților:

- **cheltuielile de mentenanță pentru rețeaua terestră de transport, rutieră și feroviară;**
- **accelerarea implementării și finalizarea investițiilor în execuție ;**
- **pregătirea proiectelor de mare infrastructură de transport, cu precădere a portofoliului de proiecte ce urmează să fie incluse pe lista Programului Operational pentru Transporturi (POIM) în exercitiul bugetar al UE 2021-2027, în limitele prevăzute de lege.**

I. ACTIUNI:

I.1. Se va implementa un program accelerat de redresare și de stopare a declinului companiilor de stat din domeniul transporturilor, inclusiv prin măsuri precum privatizarea acestora

I.2. Se vor demara procedurile privind introducerea Bugetului multianual ca instrument de planificare și asigurare a fluxului de numerar (cash flow-ului) pentru investițiile în infrastructură, proiectul pilot vizând Ministerul Transporturilor.

II. PROIECTE ȘI PROGRAME

II.1 Realizarea programului de intretinere curenta si periodica, reparatii pentru reseaua terestra, rutiera si feroviara, inclusiv lucrarile de reparatii capitale, siguranta circulatiei, eliminarea punctelor negre la drumuri conform normativelor de intretinere pe baza managementului retelei prin PMS (pavement management system), pentru drumuri, si BMS (bridge management system), pentru poduri, si a restrictiilor de circulatie la calea ferata conform Instructiilor de constructie si intretinere a caii ferate.

II.2 Se va realiza accelerarea implementarii si finalizarea investitiilor in continuare in scopul dezvoltarii si modernizarii retelei terestre de transport si pentru cresterea absorbtiei de fonduri europene nerambursabile pentru exercitiul financiar 2014-2020:

Finalizarea proiectelor in executie:

Rutier:

Autostrada A1: Lugoj-Deva (Lot 3)

Autostrada A3: Bors-Nadaselu- sectiunile Biharia – Borş și Suplacu de Barcău- Chiribiș, Campia Turzii-Targu-Mures – lot Iernut-Chețani, Rasnov-Cristian

A7 : Centura Bacau

A10: Sebes-Turda - lot 1, de la intrarea pe autostradă de la Sebeș până la Pârâul Iovului

Accelerarea implementării proiectului Pod suspendat peste Dunăre la Brăila, proiect aflat în execuție.

Feroviar:

Reabilitare CF Coridorul IV feroviar (Axa prioritara 22): Frontiera - Curtici-Arad-km 614, km 614 – Simeria si Simeria – Sighisoara (testarea sistemului ERTMS 2).

II.3 Se va accelera pregatirea portofoliului de proiecte ce urmeaza sa fie incluse pe lista Programului Operational pentru Transporturi (POIM) in exercitiul bugetar al UE 2021-2027 in limitele prevazute de lege, cu prioritate a proiectelor de mare infrastructura de transport de reabilitare a caii ferate si a proiectelor de autostrazi si drumuri expres, eligibile pentru finantare din fondurile europene, FC si FEDR, pana la limita valorii de 200% fata de suma alocata (valoarea suplimentara pentru semnare de contracte permisa de legislatie). Astfel se vor intocmi Liste de proiecte de rezerva in limite rezonabile, la care se vor adauga proiecte in valoare de cca. 1 miliard de euro pentru CEF.

Proiecte noi de investitii:

A. RUTIER

A.1 Autostrazi: Sibiu-Pitesti; Tg. Mures-Iasi-Ungheni; Inel Bucuresti (Ao)

Mentiune: Autostrada Comarnic-Brasov in lungime de 58,0 km si costuri 997,75 mil. de euro (preturi 2014 MPGT) se va promova ca proiect pilot in PPP, prin dialog competitiv. Decizia se va lua doar daca vom obtine sprijinul Comisiei Europene si daca IFI (Institutiile Financiare Internationale), Banca Mondiala, BEI si BERD vor fi de acord sa participe la finantarea proiectului. Se va utiliza Studiul de fezabilitate (SF) din 2015, pe un traseu si solutii tehnice moderne si prietenoase cu mediul ambiant (ex. tuneluri).

A.2 Drumuri expres: Craiova – Pitesti; Conexiunea Aeroportului H. Coanda - Autostrada A3; Lugoj – Craiova

Lista de rezerva drumuri expres: Constanta – Tulcea – Braila; Ploiesti-Buzau-Focsani-Bacau-Pascani-Suceava-Siret.

A.3 Variante ocolitoare (VO; Centuri ocolitoare): DNCB (Drumul National Centura Municipiului Bucuresti); VO Vaslui; VO Giurgiu; VO Sf. Gheorghe; VO Barlad; VO Timisoara; VO Zalau; VO Mangalia; VO Slobozia; VO Sighisoara; VO Bistrita; VO Vatra Dornei; VO Rm. Valcea; VO Miercurea Ciuc; VO Campulung Moldovenesc.

B. FERVIAR

B.1 Liberalizarea transportului feroviar de calatori in contextul aplicarii celui de-al patrulea pachet feroviar prin transpunerea in legislatia din Romania, în integralitate, a Regulamentului European si a Directivelor europene privind siguranta si interoperabilitatea.

B.2 Participarea la realizarea pe teritoriul Romaniei a liniei CF Constanta-Gdansk in cadrul Proiectului Via Carpatia, proiect prioritar din lista propusa de Forumul de afaceri “Initiativa celor trei Mari” de la Bucuresti, anul 2018.

B.3 Restabilirea trilateralei Romania-Ungaria-Austria la nivelul ministrilor de transport si reconfirmarea Declaratiei comune romano-ungare din 2007 si a sprijinului austriac pentru stabilirea oportunitatii realizarii Proiectului Liniei de mare viteza între Viena-Budapesta-Bucuresti-Constanta cu ramura Bucuresti-Sofia, ca o prelungire a liniei Paris-Stuttgart-Munchen-Viena si pentru promovarea actiunilor stabilite in Memorandumul din 2008 privind efectuarea studiilor de fezabilitate si prezentarea proiectului Comisiei Europene pentru a fi inclus in lista de finantare pentru exercitiul financiar 2021-2027.

B.4 Analizarea oportunitatii promovarii Proiectului “Inelul feroviar al Municipiului Bucuresti”, dezvoltat ca un sector feroviar periurban de tip “pendula – cadentat”, care ar putea sa fie o alternativa pentru transportul urban sustenabil, nepoluant; acest inel feroviar in zonele periferice ale capitalei, poate desconggestiona traficul de calatori de tranzit din Bucuresti si poate fi o solutie pentru conexiunea metropolei cu localitatile limitrofe.

B.5 Reabilitarea caii ferate pe Axa prioritara 22 (Coridorul feroviar IV)

Lista proiectelor de modernizare a caii ferate, in ordinea punctajului din MPGT obtinut prin testarea cu Modelul National de Transport (MNT): Predeal-Brasov; Brasov-Sighisoara; Bucuresti-Aeroport H. Coanda.

Lista statiilor CF propuse pentru modernizare in MPGT, in ordinea prioritatilor stabilite prin punctaj multicriterial:

Din fonduri europene nerambursabile FC: Timisoara Nord, Ploiesti Vest, Marasesti, Simeria, Ciulnita, Suceava Nord, Pascani, Adjud

Din fonduri europene nerambursabile FEDR: Tg. Jiu, Satu Mare, Baia Mare, Faurei, Petrosani, Jibou

Lista lucrarilor de investitii si actiuni obligatorii cu caracter de urgenta:

- Pod Gradistea (CF Bucuresti-Giurgiu Fr.)
- Centralizare electronica in statia CF Videle
- Modernizarea instalatiilor de centralizare electromagnetica pe sectia Siculeni-Adjud
- Lucrari de reabilitare pentru poduri, podete si tuneluri, etapizat
- Modernizare treceri la nivel cu calea ferata

C. Naval

Pentru o eficienta mai mare in asigurarea conditiilor de navigatie sunt necesare lucrari hidrotehnice complexe, proiecte ce trebuie promovate in bugetul pe 2020, prioritizarea si bugetele aprobate fiind in functie de eficienta lor economica si impactul social:

- Imbunatatirea conditiilor de navigatie pe sectorul comun romano-bulgar al Dunarii (km. 845,5-km. 375);
- Realizarea lucrarilor specifice de aparari de maluri pe Canalul Sulina;
- Reabilitarea sistemului de colectare ape, protectii si consolidari maluri inalte pe Canalul Dunare-Marea Neagra;
- Reabilitare sistem de colectare ape, protectii si consolidari maluri inalte pe Canalul Dunare Poarta Alba-Midia Navodari.

Viziunea strategica pentru porturile din Romania este legata de reseaua de baza de porturi care trebuie sa deserveasca transportul naval cu infrastructura sigura, echipamente si practici logistice moderne si eficiente pentru a furniza acces permanent pentru toti utilizatorii cailor navigabile.

Lista proiecte:

- interventii de imbunatatire si modernizare a porturilor propusa de MPGT: Constanta, Galati, Braila;
- întărirea rolului de port regional pentru Portul Constanța și transformarea lui într-un important centru de tranzit, oferind cea mai scurtă alternativă de transport către Centrul Europei;
- dezvoltarea Portului Constanța, efectuarea lucrărilor de dragaj necesare și modernizarea infrastructurii portuare prin creșterea adâncimii în bazinele portuare pentru a permite accesul în port a navelor de mare capacitate și, totodată, pentru a crește siguranța navigației în Portul Constanța;
- accelerarea implementării proiectelor deja finanțate prin fonduri europene și obținerea finanțării pentru MOL III din fonduri europene, în scopul transformării Portului Constanța într-un centru regional de distribuție- lider pentru zonă;
- imbunatatirea sigurantei traficului naval prin achizitionarea de nave tehnice multifunctionale si echipamente specifice.

D. Aerian

În domeniul aerian un obiectiv prioritar îl reprezintă modernizarea aeroporturilor din: Bucuresti (Otopeni, Baneasa), Timisoara, Constanta;

Programul de modernizare a CN Aeroporturi Bucuresti:

Aeroportul International Henri Coanda din Bucuresti, potrivit clasificarii aeroporturilor, parte a sistemului de aeroporturi administrat de CN Aeroporturi Bucuresti, este singurul Aeroport International Major din Romania. Programul de modernizare cuprinde:

- realizarea unui terminal de pasageri cu o suprafata de min. 245.000 mp;
- reabilitarea si extinderea platformei de stationare cu min. 15.500 mp;
- modernizarea pistelor de decolare-aterizare;
- asigurarea compatibilitatii noilor investitii cu caile de rulare;
- asigurarea infrastructurii, echipamentelor si utilajelor de asistenta a navigatiei, securitate, siguranta si a conectivitatii conform standardelor;
- asigurarea de facilitati cargo.

Aeroportul International Bucuresti Baneasa-Aurel Vlaicu:

- modernizarea suprafetelor de miscare aeronave;
- modernizarea terminalului de pasageri;
- asigurarea de facilitati cargo.

TAROM

Tarom trebuie sa redevina o companie cu adevarat orientata spre client, oferind cele mai bune, mai sigure si mai originale servicii la nivel regional/international, pentru satisfactia atat a clientilor individuali, cat si a celor de tip corporate.

Avand in vedere pierderile inregistrate de companie in ultimii ani si pentru implementarea directiilor de actiune, este necesar un set de masuri care sa conduca la optimizarea costurilor, reducerea pierderilor si obtinerea veniturilor vizand, in principal:

- Efectuarea unor analize realiste asupra tuturor contractelor incheiate de companie, cu accent pe contractele de achizitie a aeronavelor in sistem leasing și asocierile companiei cu diferite societăți comerciale, precum si gasirea unor solutii legale care sa permita incetarea/rezilierea acelor contracte generatoare de pierderi mari;

E. Transportul multimodal

Romania intentioneaza sa indeplineasca recomandarile europene privind mutarea traficului de marfuri pe moduri sustenabile pana in anul 2030, si pentru aceasta **este nevoie de interventii pentru incurajarea transportului multimodal (intermodal)**; in lipsa investitiilor in calea ferata si transportul maritim si fluvial, cresterea viitoare de transport va proveni exclusiv din dezvoltarea transportului rutier.

O rețea națională și extinsă de terminale multimodale este esențială pentru ca industria logistică și transportul feroviar din România să se modernizeze și să fie competitivă.

Cel mai important criteriu pentru prioritizarea terminalelor multimodale este ușurința cu care locația unui terminal permite transferul între modul rutier și feroviar și, de asemenea, între modul rutier, feroviar și transportul pe apă, cu accent pe aceste terminale tri-modale. Cel mai bun exemplu este implementarea și finalizarea Proiectului Inelul Feroviar București în transportul intermodal de călători (CFR Călători, Metrorex și Societatea de Transport București STB).

F. Transportul subteran

Dezvoltarea rețelei de metrou trebuie să fie corelată cu cerința unui transport integrat solicitat de nevoia de mobilitate atât a pasagerilor din Municipiul București, cât și a celor din județele limitrofe.

Lucrări în continuare:

- Magistrala M5, accelerarea lucrărilor pe Tronsonul Drumul Taberei – Eroilor.

Lucrări de investiții noi la metrou:

- Magistrala M5 Drumul Taberei-Pantelimon, urgentarea procedurilor pentru începerea lucrărilor pe Secțiunea Eroilor– Universitate-Piața Iancului;
- Magistrala M6 București – Otopeni, 1 Mai-Aeroportul H Coanda.

VI.2 COMUNICAȚII

Starea de fapt

România are un potențial excepțional de dezvoltare în domeniul tehnologiei informației, având nu numai resursa umană specializată și competența, dar și infrastructura națională necesară în vederea susținerii inițiativelor publice și private în scopul dezvoltării durabile a sectorului.

Pe de altă parte, România ocupă penultimul loc în Uniunea Europeană în privința indicelui DESI - Digital Economic and Society Index, calculat de Comisia Europeană, însă are un potențial foarte mare de dezvoltare în acest domeniu.

În contextul ultimilor 3 ani de guvernare, PSD a reușit într-un timp record nu doar să eșueze implementarea măsurilor anunțate în programul de guvernare promis ci și să producă un regres din toate punctele de vedere și în toate domeniile vitale, dependente de societatea informațională.

Obiective:

Guvernul va promova deschiderea operării serviciilor IT&C din sectorul public către sectorul privat. În acest sens, principalele elemente ale politicilor publice pe care PNL le are în vedere sunt: organizarea de parteneriate publice private pentru serviciile de IT&C din sectorul public și, conform economiei de piață, transferul de tehnologie și know-how către și dinspre firmele competente și competitive, obținându-se astfel economii substanțiale.

În vederea eficientizării actului public în sectorul IT precum și a consolidării coordonării în scopul dezvoltării societății informaționale, Guvernul susține următoarele măsuri de reorganizare menite a simplifica procesele și a concentra resursele statului în mod judicios:

- Înființarea Autorității pentru Digitalizarea României (ADR), în subordinea Guvernului și a Prim Ministrului cu rolul de a realiza și de a asigura implementarea Strategiilor și a Politicilor publice în domeniul digitalizării.

Partidul Național Liberal va urma în programul său de guvernare Strategia Digitală a Comisiei Europene, publicată în 21.11.2018, respectiv:

a. Securitatea Cibernetică

În contextul transformării digitale, securitatea cibernetică nu mai reprezintă doar o opțiune, ci o obligație pentru noi toți: cetățeni, companii, organizații, state. Guvernul va implementa toate deciziile UE cu privire la strategiile de securitate cibernetică, continuând astfel promovarea României pe scena celor care și-au creat deja un nume în domeniu.

b. Inteligența Artificială

În contextul transformării digitale dar și a deciziei UE în ansamblul său (sectorul public și privat) de a crește investițiile pentru Inteligența Artificială la cel puțin 20 de miliarde de euro până în 2020 apoi 20 de miliarde de euro/an în următorul deceniu, Guvernul va susține un program de investiții în ecosistemul IT&C pentru startup-urile și companiile ce pot juca un rol decisiv în acest domeniu.

c. Competențele digitale (Digital Skills)

În 2016, Comisia Europeană a lansat un plan pentru a ajuta cetățenii europeni să-și îmbunătățească competențele necesare pentru evoluția pieței forței de muncă: o nouă agendă pentru competențe în Europa. Comisia a emis o recomandare pentru statele membre privind parcursuri de actualizare a competențelor: noi oportunități pentru adulți pentru a favoriza dobândirea unor niveluri minime de competențe numerice, digitale și de alfabetizare. Guvernul va prioritiza astfel, un program național de alfabetizare digitală, destinat tuturor cetățenilor.

România Digitală - priorități în 2020

- a. Înființarea și operaționalizarea Autorității pentru Digitalizarea României.
- b. Creșterea interoperabilității ministerelor cât și interconectarea sistemelor de autentificare, pe diverse nivele de încredere astfel încât să poată fi reutilizată orice modalitate de conectare.
- c. Continuarea programelor aflate în desfășurare (Cloud guvernamental, e-Sanătate, e-Guvernare, e-Educație, RO-Net, RO-Net 2, etc.);
- d. Lansarea licitației pentru licențele 5G, respectând condițiile memorandumului pentru combaterea riscurilor de securitate cibernetică generate de furnizorii 5G, semnat în 20.08.2019, la Washington D.C.
- e. Aducerea la zi a strategiei de securitate cibernetică a României.
- f. Pregătirea și implementarea unei platforme electronice „Diaspora ” cu scopul unei mai bune comunicări cetățenii români din străinătate și atragerii lor acasă.
- g. Inițierea unui proiect de Lege pentru impunerea obligației tuturor instituțiilor administrației centrale să accepte generalizat depunerea online a tuturor formularelor, cererilor și declarațiilor.

POȘTA ROMÂNĂ

Pentru redresarea acestei companii cu capital majoritar de stat și recastigarea poziției pe piața sunt avute în vedere, în principal, următoarele direcții de acțiune:

1. Accelerarea procesului de capitalizare și implementarea obiectivelor post-capitalizare a companiei.
2. Analizarea strategiilor și proiectelor demarate de companie, a profitabilității produselor, dar și a contractelor, precum și regândirea politicilor comerciale ale companiei.
3. Descentralizarea activității companiei pe toate palierele și crearea premiselor transformării structurilor de tip regional în centre de profit.
4. Dezvoltarea unui program investitional echilibrat, pe baza unei prioritizări care să corespundă necesităților companiei. Achizițiile/investițiile să se centreze pe tehnica IT/servicii de printare/utilaje postale și pe dotarea corespunzătoare cu autovehicule

***

VII. Agricultură și dezvoltarea rurală

Odată cu retragerea Marii Britanii din Uniunea Europeană, România va deveni a cincea cea mai mare putere agricolă a Europei, dar va avea și cea mai ridicată pondere a populației ocupate în agricultură: 23% din totalul angajaților. Aceste realități trebuie să fie tratate prin prisma creșterii productivității și a valorii adăugate în agricultură și industria alimentară, în contextul constrângerilor de mediu, siguranță alimentară și a schimbărilor climatice.

În pofida succeselor anunțate de către guvernarea PSD, conform datelor publicate de Institutul Național de Statistică, în cursul anului 2019 România a înregistrat cel mai mare deficit de balanță comercială din anul 2015 până în prezent. Acest deficit de balanță comercială este cauzat în mod exclusiv de exportul de materie primă subvenționată (cereale) și a importului de produse cu valoare adăugată (carne și produse procesate din carne, produse de panificație, aluat congelat etc). Elocventă este situația în care se află sectorul creșterii porcului din România, pe fondul evoluției epizootiei pestei porcine africane în cursul anului 2018, când statul român a fost nevoit să sacrifice aproximativ 400.000 capete de porci. În România, se consumă aproape 800.000 tone de carne de porc și nu se produc intern decât 330.000 tone, conform datelor furnizate de Institutul Național de Statistică. Aceasta înseamnă că cerealele cu care ar trebui hrănite animalele sunt exportate odată cu subvenția de la Uniunea Europeană. De asemenea, se exportă aproape toată producția de soia, importându-se 700.000 tone de șroturi de soia necesare hranei animalelor, din America de Sud.

Starea de fapt din agricultura și industria alimentară a României este cauzată de slaba reprezentare a clasei de mijloc. Cu 60% contribuție românească în capitalul investit, industria alimentară (bazată în primul rând pe o materie primă autohtonă) ar aduce de două ori mai multă valoare brută adăugată comparativ cu industria auto românească, la fiecare euro investit.

Dezvoltarea clasei de mijloc în agricultura românească se poate face prin susținerea fermelor de familie mixte, cu o suprafață rentabilă din punct de vedere economic. În contextul competiției internaționale acerbe pentru resurse, inclusiv pentru resurse alimentare, agricultura și industria asociată agriculturii trebuie să ne determine să acționăm decisiv pentru bunăstarea și securitatea alimentară a României.

Este cunoscut faptul că principala sursă de finanțare a sectorului agricol o reprezintă Politica Agricolă Comună prin cei doi piloni ai săi, plățile directe la hectar și dezvoltarea rurală. Este esențială perfecționarea și simplificarea procedurilor pentru plățile directe care sprijină veniturile fermierilor, garantează durabilitatea agriculturii și a producției viabile în domeniul agriculturii și alimentației și care au un rol important în asigurarea unei alimentații sănătoase. Deși plățile directe pot fi extinse, acestea nu trebuie să reducă resursele dedicate dezvoltării rurale pentru finanțarea investițiilor din satul românesc. Acestea ar trebui să se concentreze astfel încât zonele cu constrângeri naturale să asigure un nivel de trai civilizat și să asigure accesul facil pe piață al producătorilor, dar și prețuri rezonabile pentru consumatori. România cunoaște o scădere substanțială a alocării fondurilor pe pilonul 2, FEADR, de 15,3%, respectiv 6,7 miliarde euro per total în exercițiul bugetar 2021-2027, ceea ce înseamnă că, în următorul exercițiu financiar, sumele destinate finanțării investițiilor aferente pilonului 2 vor trebui direcționate cu precădere către sectoarele din agricultura românească care vor contribui la obținerea de produse cu valoare adăugată.

O altă prioritate pentru România constă în susținerea generațiilor tinere de fermieri în scopul menținerii unui mediu rural activ, durabil, prin finanțări acordate tinerilor fermieri pentru a dezvolta afaceri în agricultură.

În ceea ce privește prioritățile în relația cu Uniunea Europeană, un obiectiv important al negocierilor ce vor fi derulate de către Partidul Național Liberal va fi eliminarea decalajului dintre subvențiile fermierilor români și fermierii din alte state și/sau stabilirea de măsuri compensatorii - în România, în anul 2019 subvenția medie este de 195 euro/ha, iar media la nivelul Uniunii Europene este de 266 euro/ha.

Pentru Partidul Național Liberal, prioritățile din domeniul agriculturii și industriei alimentare sunt industrializarea, susținerea procesării și creșterea accesului la piață al produselor românești pe piața internă și externă. Ținând seama de particularitățile acestui domeniu care se referă la constrângeri economice, de mediu și privind sănătatea publică, riscuri naturale și competiție ridicată, Programul de Guvernare conține atât măsuri pe termen scurt, menite să nu distorsioneze echilibrul producător/piață, cât și unele inițiative care să pregătească viitoare politici publice pentru perioada post 2020:

1. Continuarea programelor naționale de sprijin pentru agricultori aflate în derulare, aprobate prin acte normative în Parlamentul României, cu acordul Comisiei Europene;
2. Reformarea celor două agenții de plăți în agricultură: Agenția de Plăți și Intervenții în Agricultură și Agenția pentru Finanțarea Investițiilor în Agricultură, cu accent pe debirocratizarea procedurilor în scopul accelerării absorbției fondurilor europene;
3. Modificarea Programului de creștere a tomatelor în spații protejate, cu o schemă de minimis prin care vom subvenționa 10% din valoarea facturii tuturor legumelor livrate spre comercializare;
4. Elaborarea unui plan strategic național în vederea relansării sectorului de creștere a porcului în România, concomitent cu măsuri pentru eradicarea pestei porcine africane. În următorii 5 ani, dorim creșterea producției, astfel încât să ne asigurăm autosuficiența alimentară în domeniul cărnii de porc;
5. Punerea în practică a legii 150/2016 privind comercializarea produselor alimentare prin transpunerea Directivei Parlamentului European și a Consiliului din 17.04.2019 privind practicile neloiale dintre întreprinderi în cadrul lanțului de aprovizionare agricol și alimentar, în scopul încurajării consumului de produse românești în România;
6. Demararea procesului pentru implementarea legii privind Camerele Agricole în vederea întăririi rolului activ al asociațiilor de fermieri;
7. Pregătirea cu celeritate a Programului Național Strategic al României, fundamentat pe nevoile reale ale agriculturii și satului românesc, reieșite dintr-o consultare reală cu fermierii și

reprezentanții acestora, care să cuprindă măsuri speciale pentru procesarea materiilor prime în agricultura românească și încurajarea zootehniei.

8. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale își asumă ca prioritate zero elaborarea Programului Național Strategic prin care fermierii și satul românesc să beneficieze de o finanțare de peste 20 mld. euro în următorul exercițiu financiar 2021- 2027. Programul Național Strategic se va concentra pe crearea unor programe de sprijin în vederea stimulării organizării producătorilor agricoli și creșterii calității produselor:
  - a. Bonificarea financiară, în funcție de talia firmei, a producătorilor care livrează marfă în circuitul comercial mare, individual și/sau prin intermediul unei organizații de tip cooperatist;
  - b. Acordarea de sprijin financiar pentru investiții (depozitare, sortare, ambalare, etichetare, mijloace proprii de transport, etc), prin pilonul II, către organizațiile cooperatiste, precum și susținere financiară pentru cheltuieli operaționale (contabilitate, audit, cheltuieli de personal, marketing, etc.);
  - c. Acordarea de subvenții pentru digitalizarea producției și comercializării produselor pe lanțul de produs;
  - d. Încurajarea prin sprijin financiar a investițiilor de înființare a noi operatori și procesatori în areale care au capacitatea de a dezvolta producție de pește autohton de apă dulce;
  - e. Măsuri de stimulare a producției de pește autohton prin stimularea financiară suplimentară a deținătorilor de luciu de apă, pentru a trece de la pescuitul sportiv sau producție aleatorie/extensivă la sisteme de creștere a peștelui în scopul comercializării;
  - f. Acordarea de subvenții către producătorii agricoli care se integrează în economia circulară prin livrarea de deșeuri vegetale/ forestiere, către fabricile de producție energie în cogenerare, acestea fiind susținute la rândul lor prin pilonul II;
9. Demararea consultărilor pentru elaborarea Planului Strategic pe Termen Mediu și Lung pentru Stoparea Fenomenului de Deșertificare și Asigurarea Securității Alimentare. Proiectul Planului Strategic va fi supus dezbaterii publice, asociațiilor profesionale și mediului academic.
10. Revalorizarea cercetării științifice agricole și zootehnice, precum și dezvoltarea învățământului dual în domeniul agricol.

***

VIII. Fonduri europene

Politica de coeziune a Uniunii Europene militează pentru reducerea decalajelor dintre nivelurile de dezvoltare ale statelor membre și ale regiunilor. De la momentul înființării, politica de coeziune reprezintă principalul instrument de investiții al Uniunii Europene. România, prin utilizarea adecvată a fondurilor europene, are **șansa de a-și maximiza oportunitățile de dezvoltare.**

Fondurile Europene Structurale și de Investiții - FESI, disponibile în România pentru perioada 2014-2020, sunt în valoare de 31 de miliarde de euro. Astăzi, la 6 ani de la demararea acestei perioade, rata de absorbție este de 31,94%, ceea ce se traduce într-o medie anuală de 5,3% absorbție pe an. La baza acestor rezultate slabe stau un sistem de management ultracentralizat și rigid, lansarea cu o întârziere de minim doi ani a apelurilor de proiecte, lipsa de coordonare și de asumare a gestionării procesului, proceduri birocratice și redundante de lucru, sisteme informatice inflexibile și neadaptate nevoilor reale, precum și politizarea excesivă a actului administrativ în zona gestionării proiectelor de dezvoltare.

Pentru a beneficia de șansa finanțărilor europene, **Guvernul Partidului Național Liberal propune următorul plan de măsuri și acțiuni subsecvente pentru accelerarea ritmului absorbției și îmbunătățirea impactului acestora în viața cetățenilor.**

În cei doar 4 ani rămași până în anul 2023, termenul final pentru ultima plată acceptată de Comisia Europeană, pentru a ajunge la o rată de absorbție apropiată de 100% este necesară o medie anuală a absorbției de cel puțin 17% pe an, adică o creștere de trei ori a actualului ritm. Anual, cel puțin unul dintre Programele Operaționale s-a aflat în risc de dezangajare a fondurilor, cu consecințe ulterioare iremediabile la nivelul proiectelor, în special pentru administrațiile publice locale.

Acțiuni care pot contribui la accelerarea absorbției fondurilor europene:

1. **Debirocratizarea, descentralizarea, simplificarea și informatizarea sistemului de implementare a fondurilor europene pentru perioada 2014-2020.**
  - a. introducerea ca prioritate zero pe agenda Guvernului a procesului de gestionare a fondurilor europene;
  - b. evaluarea stadiului de absorbție a fondurilor europene pe fiecare program operațional și a perspectivelor de contractare, finalizare și decontare a proiectelor aflate în pregătire și/sau în execuție în vederea realocării sumelor bugetate între programele operaționale;
  - c. coordonarea de la nivelul Primului-Ministru a procesului de simplificare, debirocratizare și recredibilizare a sistemului de implementare a fondurilor europene;
  - d. evitarea suprapunerilor deciziilor instituționale în procesul de implementare a proiectelor;
  - e. informatizarea masivă a managementului fondurilor europene, inclusiv în relația cu beneficiarii;
  - f. descentralizarea reală a tuturor programelor care implementează proiecte cu beneficiari locali;
  - g. îndepărtarea tuturor piedicilor și artificilor legale și administrative, inclusiv ajustarea legislației achizițiilor publice pentru fluidizarea circuitelor de implementare a proiectelor europene;
  - h. asumarea de către Guvern a reducerii termenelor pentru efectuarea plăților aferente proiectelor europene din toate programele;
  - i. sprijinirea beneficiarilor publici cu proiecte contractate prin dezvoltarea unui fond de creditare sindicalizat în vederea susținerii financiare a implementării proiectelor;

- j. cooptarea instituțiilor financiare internaționale (BEI, BERD, Banca Mondială, OECD) ca parteneri strategici pentru asigurarea asistenței tehnice pentru proiectele contractate sau în curs de pregătire;
- k. motivarea și responsabilizarea coordonatorilor autorităților de management și monitorizarea lunară în guvern a procesului de implementare, în special a proiectelor majore;
- l. inițierea unei strategii rapide de profesionalizare și creștere a capacității instituționale în domeniul fondurilor, la nivelul autorităților locale;
- m. crearea unui mecanism transparent de valorizare a expertizei acumulate, prin schimburi de bune practici între autorități și de utilizare a documentațiilor deja realizate;
- n. reformarea Programului Național de Dezvoltare Locală - PNDL și cuplarea lui la mecanismul fondurilor europene, pentru asigurarea pregătirii proiectelor, a supracontractării și preluării finanțării proiectelor europene în care apar deficiențe în implementare.

Pentru perioada 2021-2027, România este unul dintre puținele state care sunt favorizate în alocarea bugetară, cu o creștere de 8% față de actuala perioadă. Succesul României în materie de fonduri europene pentru ciclul financiar 2021-2027 este condiționat însă de modul în care acest demers este pregătit în următorul an, în condițiile introducerii regulii n+2.

2. Definirea și asumarea viziunii strategice privind fondurile europene pentru ciclul de programare 2021-2027.

- a) negocierea cu Comisia Europeană a Acordului de Parteneriat care conține tipologia investițiilor de care va putea beneficia România din fondurile europene, precum și identificarea necesarului de finanțare complementar care trebuie asigurat din bugetul național și programe guvernamentale;
- b) asumarea de către Guvern a calendarului îndeplinirii condițiilor favorizante pentru a putea iniția implementarea programelor europene începând cu anul 2021;
- c) stabilirea unui cadru financiar și legislativ care să ofere soluții pentru noul ciclu financiar, având în vedere prevederile Regulamentului General privind: modificarea ratei naționale de cofinanțare de la 15% la 30%, modificarea regulii „n+3” în „n+2”, precum și eligibilitatea TVA-ului pentru proiectele de peste 5 milioane de euro;
- d) descentralizarea implementării programelor de finanțare și adaptarea lor nevoilor locale și regionale. Elaborarea a 8 Programe Operaționale Regionale cu management transferat la nivel regional.
- e) abordarea simplificată a programelor operaționale încă din faza conceptuală și informatizarea tuturor proceselor de implementare inclusiv în relația cu beneficiarii;
- f) asigurarea unei asistențe tehnice și pregătirea unui portofoliu de proiecte mature care pot fi finanțate imediat după lansarea noilor programe, pornind de la analiza proiectelor nefinanțate în perioada 2014-2020;
- 7) susținerea beneficiarilor publici cu proiecte în pregătire, prin utilizarea fondului de creditare sindicalizat;
- h) elaborarea unui pachet de asistență pentru pregătirea și întărirea capacității administrative a autorităților locale în vederea dezvoltării și implementării de proiecte;
- i) redefinirea cadrului instituțional privind coordonarea fondurilor europene în contextul simplificării și abordării descentralizate;
- j) continuarea dezvoltării colaborării cu instituțiile financiare internaționale (BEI, BERD, Banca Mondială, OECD) ca parteneri strategici în vederea asigurării asistenței tehnice și suportului financiar complementar pentru proiectele contractate sau în curs de pregătire;
- k) activarea și valorificarea experienței și expertizei din structurile parteneriale naționale și regionale.

IX. Muncă

Mediul economic, caracterizat de instabilitate în ultima perioadă, din cauza măsurilor total greșite luate în ultimii ani, are nevoie urgentă de măsuri liberale care să revigoreze economia și să creeze premisele revenirii pe un trend ascendent, normal, de creștere economică și de stimulare a liberei inițiative. Progresul tuturor întreprinzătorilor, stabilitatea celor care lucrează, acoperirea necesarului bugetului de asigurări sociale, investițiile în sectorul public, crearea de noi locuri de muncă, încurajarea muncii în general, respectiv stimularea întoarcerii în țară a celor care au plecat la muncă în străinătate sunt deziderate fundamentale pentru noul guvern, care se simte obligat să recreeze o economie puternică, durabilă și, nu în ultimul rând, ce poate asigura bunăstarea tuturor cetățenilor săi. Prevederile din cadrul normat la nivel european trebuie să își găsească un corespondent firesc în legislația românească.

Cu privire la sistemul de *pensii*, în condițiile în care, în 2060, România va avea o populație de 14 milioane de oameni, iar ponderea tinerilor va fi egală cu cea a bătrânilor (30%), noul guvern trebuie să abordeze această realitate cu maximă responsabilitate, accentuând asupra unui sistem bazat, într-adevăr, pe contributivitate și pe controlul sumelor acumulate prin Pilonul 2. În 2018, Guvernul a redus la 3,75% contribuția la Pilonul 2 în condițiile în care Legea nr. 411/2004 prevedea creșterea procentului progresiv. Pentru o viață decentă la momentul pensionării, alături de veniturile cuvenite din pensia garantată de stat, viitorul pensionar trebuie să fie stimulat încă din timpul perioadei active să-și asigure veniturile necesare prin capitalizarea și acumularea în fondurile de pensii private și în conturi individuale private, cu garantarea beneficiilor viitoare de către stat.

La nivelul *pieței muncii*, programul de guvernare al PNL se va axa pe măsuri active, structurat pe programe care au în vedere, pe de o parte, stimularea liberei inițiative și creșterea numărului de locuri de muncă, în următoarea perioadă, dar, mai ales, pe crearea unui climat de muncă stabil pentru persoanele active la acest moment și, totodată, atractiv pentru persoanele plecate, în ultimii ani, la muncă în străinătate, în vederea revenirii și reintegrării lor pe piața muncii naționale.

În domeniul asistenței sociale, veniturile trebuie să privească, în mod transparent și eficient, nevoile celor cu adevărat în nevoie. Eforturile acestora în accesarea serviciilor trebuie ușurate, concomitent cu o abordare integrată pe care statul trebuie să o aibă.

Toate deciziile publice trebuie bazate pe consultare, pe dialog social, pe implicarea eficientă a actorilor sociali în procesul decizional. Organizațiile societății civile vor deveni parteneri importanți în furnizarea serviciilor de cea mai bună calitate pentru beneficiari.

Domaniul muncii și al protecției sociale are nevoie de o infuzie de modernitate, inclusiv prin folosirea tehnologiei, respectiv prin eficientizarea aparatului public, principala grijă a noului guvern fiind satisfacerea nevoilor cetățenilor.

În condițiile descrise, pe scurt, mai sus, principalele direcții de acțiune vor viza:

Politici active de ocupare/stimulare a muncii

Obiectiv: Încurajarea muncii și flexibilizarea pieței muncii concomitent cu creșterea numărului de locuri de muncă și a salariaților cu forme legale.

Principalele măsuri:

- Dezvoltarea și modernizarea relațiilor de muncă prin adaptarea contractelor de muncă la noile realități/tendințe economice și cerințe sociale;
- Dezvoltarea cooperării dintre sistemul de educație/sistemul de afaceri, prin susținerea structurilor de învățământ dual;

- Revizuirea măsurilor privind impozitarea muncii;
- Măsuri de modernizare și de întărire a instituțiilor de reglementare a pieței muncii, incluzând măsuri de dezvoltare a mobilității transnaționale a lucrătorilor, conform Strategiei Europene privind promovarea unui cadru de angajare sustenabil, calitativ și de susținere a mobilității muncii, precum și a Strategiei EU.2020;
- Revizuirea cadrului legislativ:
  - Abrogarea supraimpozitării contractelor part-time prevăzută în OUG nr. 4/2017;
  - Evaluarea impactului Legii nr. 153/2017 și promovarea unor măsuri în vederea restabilirii unui echilibru între salariații de la stat și cei de la privat și eliminarea inechităților;
  - Adaptarea OUG nr. 60/2017 și stimularea companiilor private care angajează și oferă locuri de muncă persoanelor cu dizabilități sau dificil reintegrabile pe piața muncii;
  - Promovarea unui proiect de Lege pentru stabilirea salariului minim prin aplicarea unui mecanism obiectiv și predictibil.
- Programe pentru stimularea/reinsertia profesională inclusiv a celor plecați la muncă în străinătate;
- Realizarea unor programe de formare profesională a șomerilor și a salariaților aflați în pericolul pierderii locului de muncă, corelate cu necesitățile actuale ale pieței muncii.

Politici corecte și eficiente vizând pensiile

Obiectiv: O pensie echitabilă pentru toate categoriile de pensionari, un sistem public de pensii sustenabil concomitent cu reducerea deficitului Bugetului Asigurărilor Sociale de Stat.

Principalele măsuri:

- Constituirea unui grup de lucru care, împreună cu partenerii sociali, inclusiv asociațiile pensionarilor, vor stabili măsurile cele mai potrivite, astfel încât pensiile să nu scadă în termeni reali pe termen lung, iar discriminările din sistem să fie eliminate prin aplicarea principiului contributivității în stabilirea dreptului la pensie.
- Consolidarea Pilonului 2 de pensii prin:
  - eliminarea cerințelor suplimentare impuse fondurilor de pensii administrate privat;
  - eliminarea posibilității de a opta între Pilonul 1 și Pilonul 2;
  - reluarea creșterii procentului virat la Pilonul 2 așa cum a fost prevăzut inițial în legislație;
- Reducerea numărului de pensionari anticipați prin măsuri active de stimulare a continuării activității;
- Evaluarea oportunității și a formei reglementării privind introducerea unor sisteme facultative de pensii ocupaționale alături de sistemele existente, care să aibă în vedere realitățile actuale privind categoriile socio-profesionale, statutul profesional și/sau contractul colectiv de muncă aplicabil, bazate pe contribuții din venitul profesional, altele decât cele existente;
- Stimularea celor care desfășoară activități ocazionale în vederea încheierii asigurării facultative la pensii, printr-o serie de facilități la momentul declarării veniturilor din activitățile ocazionale.

Un Dialog Social real și eficient

Obiectiv: Conectarea dialogului social la evoluțiile din mediul economic și social din România, precum și integrarea conceptului de dialog social în cel de dezvoltare națională.

Principale măsuri:

- Revizuirea cadrului legislativ specific, inclusiv eficientizarea activității Consiliului Economic și Social, respectiv a aportului reprezentanților în CESE;
- Introducerea unei componente anticipative a dialogului social, prin consultarea partenerilor din faza de intenție referitoare la modificarea politicilor;
- Informarea partenerilor sociali în privința indicatorilor asumați la nivel european, precum și a celor în baza cărora se elaborează bugetul public anual și care au incidență sau privesc piața muncii;
- Elaborarea și implementarea unui sistem de monitorizare și informare asupra rezultatelor procesului de dialog social.

Asistență socială îndreptată către nevoile reale ale beneficiarilor

Obiectiv: Asigurarea unor condiții de trai decente pentru familiile în dificultate și categoriile sociale vulnerabile

Principale măsuri:

- Dezvoltarea de servicii integrate pentru grupurile vulnerabile, prin asigurarea condițiilor care să facă operațională contractarea mediului neguvernamental, implicit prin co-interesarea acestuia din perspectiva următorului exercițiu financiar al UE 2021 - 2027;
- Eficientizarea coordonării instituționale la nivelul ANPD, ANPDCA, ANES;
- Monitorizarea aplicării legislației privind venitul minim de incluziune și a celei privind anularea VMG în caz de refuz a unui loc de muncă;
- Reducerea cu 5% a poverii birocratice pentru beneficiarii serviciilor de asistență socială;
- Anularea OUG 60/2017 pentru modificarea legii nr. 448/2006 vizând unitățile protejate;
- Monitorizarea îndeplinirii obligațiilor, la nivelul instituțiilor publice, pentru respectarea drepturilor persoanelor abuzate, și pentru încurajarea implicării organizațiilor neguvernamentale în activitățile specifice;
- Simplificarea legislației privind adopția și creșterea perioadei de monitorizare post-adopție.

***

X. Educație și cercetare

Prioritatea generală a PNL este de a asigura un cadru normativ previzibil și stabil în sistemul de educație.

Pe termen scurt, PNL va lua doar măsurile urgente, cu caracter reparatoriu sau care pot crește calitatea procesului educațional, fără a genera instabilitate pentru elevi, profesori sau societate.

Ulterior, obiectivul PNL va fi punerea în practică a viziunii și strategiei din proiectul „România Educată”. Demersul de operaționalizare a acestei strategii va respecta aceleași principii de consultare a societății și a experților din domeniu.

Obiective generale:

- PNL va prioritiza componenta de echitate și abordările pedagogice centrate pe elevi/studenti în scopul de a combate cele trei mari crize din educația românească: rata ridicată de părăsire timpurie a școlii, rezultatele slabe ale elevilor la testările naționale și internaționale și rata de analfabetism funcțional măsurată la vârsta de 15 ani. Scopul este să prevenim apariția unei noi generații „pierdute”, până la implementarea unei reforme profunde pe termen lung.
- În vederea corelării programelor de studii cu cerințele de pe piața muncii, se vor dezvolta parteneriatele cu partenerii socio-economici cu scopul dezvoltării programelor din învățământul profesional dual și cel universitar, astfel încât să existe corelarea într-o măsură mai mare cu economia reală și cu prioritățile pe termen mediu și lung ale României.

Priorități pe termen scurt:

1. Învățământul preuniversitar:

- Realizarea unei analize, împreună cu ministerele de resort, care să conducă la adaptarea legislației specifice și sprijinirea autorităților publice locale în vederea realizării condițiilor pentru obținerea cu celeritate a avizelor și autorizațiilor sanitare și de securitate la incendiu pentru unitățile de învățământ.
- Refacerea capacității administrative a Ministerului Educației prin evaluări ale personalului și ocuparea prin concurs a funcțiilor. Organizarea concursului de directori pentru anul 2020 și limitarea practicii de delegare în interesul învățământului.
- Adoptarea planului-cadru și realizarea programelor pentru învățământul liceal prin continuarea efortului de reformă curriculară;
- Realizarea de urgență a documentelor în vederea demarării licitațiilor pentru manualele școlare, pentru a nu repeta greșelile trecutului, iar generația de elevi care acum este în clasa a VII-a să nu mai fie una de sacrificiu;
- Revenirea la cadrul legislativ care permite corectarea lucrărilor la Evaluarea Națională și la Bacalaureat în centre de evaluare din alte județe decât cele în care se susțin probele;
- Revenirea la legislația de organizare a Evaluării Naționale anterior măsurilor de direcționare forțată în învățământul profesional a elevilor care nu obțin media 5 în procesul de admitere în învățământul liceal;

- Compatibilizarea evaluărilor naționale cu programele școlare, respectiv cu evaluările din timpul anilor de studiu;
- Debirocratizarea activității cadrelor didactice prin reducerea numărului de „hârtii” și promovarea calității în educație prin realizarea unui act educațional bun și centrat pe nevoile elevului;
- Aplicarea efectivă a metodologiei pentru combaterea segregării școlare;
- Realizarea unui parteneriat real al ministerului cu toți actorii educaționali (elevi, părinți, profesori, sindicate);
- Extinderea etapizată a programului „Masă caldă” și creșterea calității programelor de „After-school” publice și private, inclusiv prin crearea cadrului legislativ favorabil;
- Profesionalizarea carierei didactice prin demararea programului de masterat didactic în cele mai adecvate universități;
- Extinderea programelor de învățământ profesional-dual prin adecvarea cadrului instituțional existent și stimularea parteneriatului cu mediul privat, pentru nivelele de calificare 3, 4 și 5;
- Inițierea unor eforturi guvernamentale pentru deblocarea decontului navetei elevilor și cadrelor didactice și pentru finanțarea transportului școlar intrajudețean.
- Promovarea măsurilor care sprijină digitalizarea sistemului de educație și focalizarea pe utilizarea tehnologiilor IT pentru procesul de predare-învățare și pentru managementul educațional.

2. Învățământul universitar:

- Inițierea unui proiect de lege pentru scoaterea veniturilor proprii ale universităților din calculul deficitului public național, permițând universităților realizarea de investiții necesare pentru menținerea competitivității.
- Asigurarea condițiilor pentru desfășurarea de alegeri corecte și imparțiale la nivelul conducerii universităților;
- Crearea de mecanisme funcționale, prin armonizarea eforturilor instituționale deja existente și a bunelor practici la nivel național, pentru monitorizarea parcursului profesional al absolvenților;
- Recredibilizarea studiilor doctorale și dezvoltarea activităților de cercetare prin implicarea specialiștilor din țară și din străinătate pentru eliminarea culturii plagiatului și creșterea calității, conform standardelor internaționale. Demararea imediată a evaluării școlilor doctorale, pe baza metodologiei agreate cu ARACIS și Consiliul Național al Rectorilor;
- Sprijinirea universităților pentru a-și dezvolta strategiile de internaționalizare, prin adoptarea unui cadru strategic la nivel național în acest domeniu, care să includă măsuri de recompensare a acelor instituții care vor fi parte a aplicațiilor selectate în cadrul apelului pentru Universități Europene sau care au performanțe deosebite la nivel internațional.

3. Cercetare - Inovare:

- Majorarea bugetului dedicat activităților de cercetare-dezvoltare-inovare și asigurarea unei distribuții bugetare echilibrate, pentru susținerea atât a cercetării aplicative și a inovării, cât și a cercetării fundamentale și de frontieră;
- Atribuirea finanțării pe proiecte se va face exclusiv pe baza unor evaluări realizate de echipe care să includă experți internaționali pentru a elimina potențialele conflicte de interese;
- Inițierea unei evaluări a institutelor naționale de cercetare și dezvoltare, în scopul dezvoltării unor poli naționali de competitivitate;
- Demararea procesului de cartografiere a infrastructurii de cercetare și de creare a unei rețele de infrastructură de cercetare regională care să ofere acces la echipamente tuturor cercetătorilor din instituțiile publice din regiune;

- Asigurarea condițiilor necesare continuării și finalizării proiectelor majore de cercetare, cu finanțare și participare națională și europeană:
  - Laserul de la Măgurele Extreme Light Infrastructure – Nuclear Physics ELI-NP - integrarea infrastructurilor de cercetare ELI-NP și CETAL în cadrul unui ecosistem al inovării și dezvoltării bazat pe creativitate, care să permită creșterea gradului de atractivitate a platformei Măgurele, atât pentru cercetătorii din întreaga lume, cât și pentru investitorii în activitățile de CDI;
  - Centrul Internațional de Studii Avansate a Sistemelor: Râuri – Mări (DANUBIUS-RI) ca infrastructură distribuită de cercetare interdisciplinară aferentă marilor sisteme.

***

XI. Tineret și sport

În perioada 2003 – 2018, numărul de tineri din România a scăzut cu aproape o treime, de la 7,5 milioane la 5 milioane. Scăderea natalității și migrația masivă ne arată o încredere scăzută a tinerilor într-un viitor decent în România și în direcția de evoluție a țării. Această încredere trebuie redată tinerilor și, în acest sens, seriozitatea cu care statul român tratează nevoile generației noastre trebuie să fie maximală. Fiecare zi pierdută în acest sens nu face decât să adâncească această criză a societății noastre și fiecare zi care va fi câștigată va îmbunătăți perspectiva de evoluție a României pe termen lung.

Măsuri prioritare în domeniul politicii de tineret:

- Implementarea Strategiei naționale în domeniul politicii de tineret 2015 - 2020 în anul 2020, precum și demararea imediată a demersurilor pentru elaborarea strategiei următoare - pentru perioada 2021 - 2026.
- Acordarea unei atenții deosebite celor mai vulnerabili tineri, sprijinirea tinerilor care părăsesc sistemul de protecție a copilului și a tinerilor cu dizabilități.
- Susținerea adoptării proiectului Legii tineretului într-o formă care să conducă la dezvoltarea de strategii pentru tineret la nivelul consiliilor locale și județene și crearea condițiilor pentru înființarea de centre de tineret care să sprijine tinerii prin dezvoltarea de abilități transversale, integrare socială, facilitarea accesului la oportunități educaționale și de voluntariat, consiliere a carierei și alte servicii, în funcție de nevoile comunităților deservite.
- Luarea deciziilor referitoare la descentralizarea atribuțiilor și patrimoniului în domeniul tineretului în urma consultării organizațiilor care activează în sectorul de tineret.

Măsuri prioritare pentru Sport

- Creșterea bugetului alocat Ministerului Tineretului și Sportului pentru anul olimpic 2020.
- Finalizarea lucrărilor la cele două stadioane, "Ghencea" și "Arcul de Triumf", în vederea organizării Campionatului European de Fotbal din anul 2020.
- Atragerea organizării de către România a cât mai multor competiții și evenimente de anvergură, de nivel european și mondial.
- Finanțarea cu prioritate a sportivilor cu potențial de calificare la Jocurile Olimpice de la Tokyo.
- Promovarea sportului de masă și dezvoltarea de infrastructură sportivă accesibilă pentru toți cetățenii țării.

- Analiza sistemului actual de funcționare a diverselor cluburi sportive (cluburi sportive universitare în subordinea Ministerului Educației, cluburi sportive școlare în subordinea inspectoratelor școlare, cluburi sportive în subordinea autorităților publice locale, cluburi sportive în subordinea MTS) și restructurarea sa într-o formă mai coerentă, pentru a asigura o gestiune mai eficientă a resurselor.
- Asigurarea finanțării federațiilor și cluburilor sportive, în funcție de performanțele pe care le au, de caracterul olimpic/neolimpic al sportului și de tradiția/popularitatea respectivului sport în România și de oportunitățile de a fi practicat și la nivel de masă.
- Dezvoltarea de competiții sportive școlare și universitare și a unui spirit competitiv constructiv în special pentru elevi și studenți.

***

XII. Sănătate

Obiectivul principal al politicii Guvernului PNL în domeniul sănătății îl constituie asigurarea unor servicii de sănătate de o calitate și o accesibilitate superioară a acestora pentru toți cetățenii. Creșterea calității serviciilor medicale presupune optimizarea tuturor componentelor legate de acestea, de la infrastructură și dotare până la actul medical propriu-zis, de la management și sisteme informatice, până la respectarea drepturilor pacientului.

Cifrele dezastrului din sănătate le putem regăsi și în rapoartele OECD Health Statistics (2019) sau Eurostat Database, unde România se află pe ultimele locuri, în ceea ce privește majoritatea indicatorilor: speranța de viață, incidența nașterilor premature, a mortalității neonatale și infantile, a mortalității materne, a mortalității prin boli cardio-vasculare, a infecțiilor TBC, a mortalității prin cancer de sân sau col uterin, etc.. Un indicator extrem de relevant pentru calitatea sistemelor de sănătate este mortalitatea tratabilă, ce calculează numărul de decese ce puteau fi evitate dacă oamenii ar fi primit tratamentul maximal existent astăzi în lume. România ocupă și aici ultimele locuri în Europa, cu un număr de 208 decese tratabile la 100.000 de locuitori pe an. Astfel, anual, din cauza deficiențelor sistemului de sănătate, circa 4000 de români își pierd viața.

De asemenea, politica nesăbuită a ultimilor ani ne-a adus în situația extrem de gravă de a avea o rată a vaccinării copiilor de sub 80%. Urmarea firească a fost apariția epidemiei de rujeolă (boală aproape eradicată în țările civilizate), care încă face ravagii în anumite județe. După 18.426 de cazuri și 64 de decese în rândul copiilor nu s-a implementat încă nici o măsură care să crească rata vaccinării. Legea vaccinării, deși se bucură de larg suport politic, trenează încă în Parlament.

Tot pe ultimul loc în UE ne plasăm și în privința numărului de medici, cu 2,8 medici / 1000 de locuitori (vs. 3,4 medici – media europeană). Situația este cu atât mai dramatică cu cât există și o polarizare excesivă a acestora în Capitală și în centrele universitare. Astfel, în mediul rural, precum și în județe întregi din provincie, lipsa specialiștilor este mai mult decât acută. Deficitul de resursă umană în sănătate se accentuează, în ciuda faptului că avem cel mai mare număr de absolvenți de medicină raportat la numărul de locuitori din UE. Explicația este simplă – 30.000 de medici au ales să profeseze într-o altă țară în ultimii 10 ani.

FINANȚAREA SISTEMULUI DE SĂNĂTATE

- CNAS va reglementa măsurile manageriale care vor permite creșterea capacității spitalelor publice de a înregistra venituri proprii și creșterea autonomiei administrative a acestora.
- Fondurile obținute din taxele pe viciu precum și din accizele pe produsele dăunătoare sănătății vor fi orientate către FNUASS, cu destinația explicită a finanțării și dezvoltării programelor naționale curative.
- Guvernul va facilita procesul de accesare a fondurilor europene de către Ministerul Sănătății și autoritățile locale pentru investiții în infrastructură și dotări pentru sănătate, dezvoltarea serviciilor de e-sănătate, proiecte care sporesc acoperirea asigurărilor de sănătate și programe de promovare a sănătății.
- Guvernul va pregăti elaborarea unui pachet de măsuri pentru stimularea asigurărilor de sănătate private complementare.

INVESTIȚIILE ÎN INFRASTRUCTURA DE SĂNĂTATE

- Ministerul Sănătății va realiza o analiză riguroasă a infrastructurii și dotărilor celor 367 de spitale publice și stabilirea unei liste de priorități urgente a investițiilor acolo unde există condiții insalubre sau care pun în pericol siguranța pacienților.
- Ministerul Sănătății va finaliza de urgență demersurile necesare pentru obținerea finanțării europene pentru Spitalele Regionale din regiunile de dezvoltare Nord-Est (Iași), Nord-Vest (Cluj) și Sud-Vest Oltenia (Craiova) pentru demararea cât mai rapidă a licitațiilor publice și începerea efectivă a construcției.
- Ministerul Sănătății va susține modificarea legislației astfel încât cabinetele medicale individuale, cabinetele medicale grupate, cabinetele medicale asociate și societățile civile medicale să poată accesa fonduri naționale sau europene pentru investiții în infrastructură și dotări.
- Ministerul Sănătății va continua programul de înnoire a parcului de ambulanțe pentru a crește accesul populației la servicii medicale de urgență.

RESURSA UMANĂ DIN SĂNĂTATE

- Guvernul va iniția un proiect de lege pentru compensarea inechităților produse de legea salarizării unitare precum și a regulamentului de sporuri, între toate categoriile de personal medical și mai ales a biologilor și chimiștilor, a personalului auxiliar, cadrelor universitare cu încadrare clinică, a personalului medical ce activează în domenii cu grad înalt de risc.
- Rezidențiatul va face obiectul unei analize în vederea demarării unei adevărate reforme, prin corelarea

locurilor și posturilor scoase la concurs cu proiecția pe minimum 5 ani a specialităților deficitare și cu distribuția geografică a acestora, prin actualizarea tematicii și bibliografiei de examen, prin restabilirea curriculei pentru fiecare specialitate în parte, astfel că, încă din timpul rezidențiatului, tinerii medici să poată căpăta competențele necesare practicării medicinei la standardele tehnologice și de calitate actuale.

- Concursurile pentru posturi în sistemul public de sănătate se vor desfășura cu impunerea meritocrației și a experienței efective în practica medicală.
- Ministerul Sănătății și autoritățile locale vor susține finanțarea programelor de educație medicală continuă, dobândirea competențelor și abilităților pentru personalul medical din spitalele publice, dar și din medicina primară și de ambulatoriu.

PREVENȚIA MEDICALĂ

- Guvernul va susține adoptarea cât mai rapidă în Parlament, după o corectă informare și consultare publică, a Legii prevenției prin care populația să fie informată asupra efectelor nocive ale unor alimente, produse sau obiceiuri alimentare sau comportamentale.
- Guvernul va susține adoptarea cât mai rapidă a Legii vaccinării, care va cuprinde obligativitatea vaccinării populației, dar și obligația autorităților, în primul rând a Ministerului Sănătății, de a desfășura campanii de informare, de a asigura aprovizionarea cu vaccinuri, de a garanta calitatea și siguranța vaccinării conform standardelor europene.
- În cadrul legii vaccinării va fi stabilită și obligația Ministerului Sănătății de a elabora și aplica un plan multianual de vaccinări și implicit, un plan multianual de achiziții de vaccinuri.
- Guvernul va urgenta începerea derulării programelor naționale de screening cu finanțare de la UE în domeniul bolilor cronice cu cea mai mare incidență în populația României: boli cardio-vasculare, diabet zaharat, cancer colo-rectal, cancer de sân, de col uterin, de prostată.

MEDICINA PRIMARĂ

- CNAS va acorda o creștere graduală a ponderii medicinei primare în cadrul bugetului FNUASS, astfel că până în anul 2024 procentul alocat să se înscrie în media europeană.
- CNAS va propune o serie de măsuri pentru simplificarea și debirocratizarea relației contractuale cu medicii de familie (utilizarea exclusivă a semnăturii și registrelor electronice), astfel încât resursele de timp și financiare ale medicilor să poată fi folosite mai mult spre componenta profesională.
- Contractele cadru, la a căror negociere reprezentanții medicilor de familie trebuie să fie parte activă, vor cuprinde cuantificarea clară și extinderea numărului și tipurilor de servicii medicale prestate (activități epidemiologice, de prevenție, programe de screening).

- Guvernul va avea ca prioritate optimizarea Sistemului Integrat Unic de Asigurări de Sănătate (SIUI) și aducerea lui la parametrii de funcționalitate normală, condiție de bază pentru o activitate eficientă a medicilor, dar și pentru scăderea cheltuielilor decontate.

MEDICINA DE AMBULATOR ȘI INVESTIGAȚIILE PARACLINICE

- CNAS va acorda o creștere graduală a ponderii medicinei de ambulator în cadrul bugetului FNUASS, astfel că până în anul 2024 procentul alocat să se înscrie în media europeană.
- CNAS va propune o serie de măsuri pentru simplificarea și debirocratizarea relației contractuale cu medicii de ambulator, reevaluarea pe specialități a duratei consultației medicale pentru ca medicul să se poată dedica consultației propriu-zise și nu completării de hârtii.
- CNAS va introduce obligativitatea tuturor furnizorilor de servicii de sănătate de a crea liste de așteptare pentru pacienții cronici pe criterii clare și transparente, diferențiate pe tipuri de patologii, precum și sisteme digitalizate de programări.

MEDICINA INTRASPITALICEASCĂ

- Guvernul, în colaborare cu toate structurile locale și centrale care dețin unități sanitare cu paturi în administrare, vor realiza o analiză riguroasă și vor stabili un plan de reorganizare/comasare a spitalelor neperformante sau a celor care înregistrează mari dificultăți de sustenabilitate financiară.
- Ministerul Sănătății va realiza prin Direcțiile de sănătate publică controlul și va asigura implementarea efectivă a Planului Strategic de Prevenire și Combatere a Infecțiilor Nosocomiale la nivelul tuturor spitalelor publice și private, plan adoptat în 2016.
- Ministerul Sănătății, prin Direcțiile de sănătate publică, va iniția și implementa un *Program de Combatere a Rezistenței la Antimicrobiene* (antibiotice), ce va putea accesa finanțare europeană.
- Ministerul Sănătății și CNAS vor impune obligativitatea spitalelor publice de a introduce sisteme computerizate de programări, criterii clare și transparente de alcătuire a listelor de așteptare.

POLITICA MEDICAMENTULUI

- CNAS va crește plafonul trimestrial alocat medicamentelor ceea ce va duce implicit la scăderea taxei clawback, aceasta fiind o măsură care va permite reducerea timpului de introducere a unor terapii noi, inovatoare, cât și stoparea retragerii din România a medicamentelor generice esențiale pentru tratamentul multor afecțiuni.
- Ministerul Sănătății va crea un mecanism de control la zi al stocurilor de medicamente și va

implementa un pachet de măsuri pentru a asigura disponibilitatea continuă a terapiilor esențiale.

- Agenția Națională a Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (ANMDM) va reduce timpii de evaluare pentru introducerea pe piață a noilor tratamente, pentru ca pacienții români să poată beneficia de tratament inovativ la fel de rapid ca și în spațiul comunitar.

DIGITALIZARE SI REFORMĂ ADMINISTRATIVĂ

- CNAS va implementa de urgență toate măsurile necesare pentru optimizarea Sistemului Informatic Unic Integrat, ale cărui disfuncționalități majore îngreunează mult activitatea furnizorilor de servicii medicale pe toate palierele și reprezintă una dintre principalele probleme de accesare a serviciilor medicale de către pacienți.

***

XIII. Mediu, Ape și Păduri

După trei ani sub mandatul guvernării PSD, România este marcată de acutizarea deficiențelor din domeniul protecției mediului, un domeniu subfinanțat, cu buget redus de la an la an. Problemele din principalele sectoare au dus atât la degradarea calității mediului, cât și la scăderea potențialului productiv al capitalului natural.

În sectorul forestier principalele probleme vizează lipsa cadastrului și insuficienta reglementare pentru amenajarea suprafețelor micilor proprietari, necorelarea prevederilor legale din domeniul silviculturii cu reglementări din alte domenii (Codul Fiscal, Codul Penal, Codul civil și regimul armelor și munițiilor, protecția mediului) și un nivel redus de acordare a plăților compensatorii pentru proprietarii de păduri cu funcții speciale de protecție. În plus, pentru cca. 500.000 ha nu este asigurată administrarea sau serviciile silvice și nici nu sunt elaborate amenajamente silvice, nu sunt asigurate serviciile de pază a fondului forestier aflat în proprietatea persoanelor fizice și juridice, iar accesibilitatea la fondul forestier național este redusă. Nu există o Strategie Națională Forestieră adaptată la cerințele actuale ale României, iar cercetarea în activitatea de exploatare și prelucrare primară este mult rămasă în urmă.

În domeniul gospodăririi apelor observăm depășirea termenelor asumate prin Tratatul de aderare pentru conformarea cu Directiva privind apa potabilă și Directiva privind colectarea și epurarea apelor uzate urbane. Doar 52,7% din populația României are locuința conectată la sisteme de canalizare, 57% din populație nu este conectată la sisteme de alimentare cu apă, iar planurile de gestionare a riscurilor la inundații nu sunt însoțite de alocările bugetare necesare și nici măcar sursele de finanțare nu sunt stabilite.

Progresele în gestionarea deșeurilor sunt slabe, cu o rată foarte scăzută de reciclare a deșeurilor municipale (14%, din care 7% reciclare a materialelor și 7% compostare) și rată ridicată de depozitare a deșeurilor (70%). Adoptarea Planului național de gestionare a deșeurilor și a Programului de prevenire a generării deșeurilor nu este însoțită de investițiile necesare pentru implementarea măsurilor lor, cadrul legislativ este incomplet, actele normative subsecvente nu au fost elaborate, iar planurile județene de gestionare a deșeurilor nu au fost elaborate. Sistemele integrate de gestionare a deșeurilor sunt un eșec din pricina proiectelor incomplete sau nefuncționale, depozitele neconforme fiind încă numeroase. Există un risc crescut de declanșare a procedurilor de infringement pe fondul nivelului scăzut de utilizare a fondurilor europene pentru îmbunătățirea gestionării deșeurilor.

În ceea ce privește managementul ariilor protejate și a biodiversității se manifestă deficit de capacitate administrativă și coordonare, transferarea responsabilităților către Agenția Națională pentru Arii Naturale

Protejate creând blocaje în derularea proiectelor. De asemenea, desemnarea insuficientă a siturilor Natura 2000, evaluarea greoaie a suprafețelor de păduri virgine la nivel național, depășirea termenelor prevăzute în Directiva privind habitatele pentru desemnarea siturilor de interes comunitar ca arii speciale de conservare și implementarea scăzută a principiilor privind infrastructura verde arată dezinteresul fostului guvern PSD cu privire la prioritățile din domeniul protejării ecosistemelor vulnerabile.

O situație gravă cu impact asupra sănătății publice o reprezintă neîndeplinirea de către România a angajamentelor de reducere a emisiilor, înregistrându-se depășiri ale valorii limită anuale pentru o serie de indicatori – dioxid de azot, particule în suspensie PM10 și particule fine în suspensie PM2.5, și deficiențe majore de raportare și monitorizare. În fine, deși Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016-2030 și Planul național de acțiune 2016-2020 au fost adoptate în 2016, punerea în aplicare a acestora nu a fost posibilă deoarece nu s-au alocat fonduri bugetare corespunzătoare pentru implementarea măsurilor.

În ceea ce privește economia circulară aflată între prioritățile Uniunii Europene, guvernul PSD nu a înregistrat nici un progres.

Obiective imediate:

1. Partidul Național Liberal se angajează să ia toate măsurile necesare pentru a rezolva situațiile care fac obiectul procedurilor de infringement, ce obligă cetățenii români la plata unor penalități considerabile;
2. Accelerarea proiectelor de mediu finanțate prin Programul Operațional Infrastructura Mare pentru a elimina riscul de pierdere a fondurilor, fie prin dezangajarea fondurilor alocate sau prin realocarea lor către alte priorități;
3. Auditul programelor derulate de Administrația Fondului pentru Mediu, în vederea deblocării celor pentru care nu s-au mai alocat fonduri și a celor suspendate din suspiciuni de fraudă.

Sectorul forestier

- a. Creșterea suprafeței ocupate cu păduri în România prin înființarea perdelelor forestiere de protecție a căilor de comunicație, a terenurilor agricole și împădurirea terenurilor degradate;
- b. Elaborarea unui Plan Național de Combatere a Tăierilor Ilegale pentru sporirea și întărirea controalelor în fondul forestier național.
- c. Îmbunătățirea cadrului legislativ privind punerea în valoare și recoltarea de masă lemnoasă din fondul forestier.
- d. Finalizarea și operaționalizarea aplicației Inspectorul Pădurii și a SUMAL, având în vedere sincopelul în funcționarea acesteia (timpul de așteptare pentru elaborarea unui document în aplicație), și finanțarea Inventarului Forestier Național ciclul 3.
- e. Modificarea legislației privind acordarea lemnului de foc către populație, în sensul eliminării sincopelului care decurge de la constituirea unui act de punere în valoare și până la valorificarea masei lemnoase.
- f. Eficientizarea activității Gărzii forestiere prin actualizarea permanentă a hărților de risc pentru tăierile ilegale de păduri și constituirea unei baze de date cu informații actualizate legate de limitele proprietăților forestiere, în vederea unei mai bune monitorizări.

Gospodărirea apelor

- a) Reluarea dialogului cu Comisia Europeană referitor la conformarea României pentru îndeplinirea obiectivelor legate de tratarea apelor uzate municipale și găsirea de soluții pentru evitarea infringementului;

Gestionarea deșeurilor

- Reluarea dialogului cu Comisia Europeană referitor la conformarea României pentru îndeplinirea obiectivului de reciclare a deșeurilor municipale în proporție de 50% în anul 2020 și găsirea de soluții pentru evitarea infringerului.
- Elaborarea unui proiect de asistență tehnică și operațională finanțat din fonduri europene pentru sprijinirea autorităților locale în vederea creșterii capacității instituționale pentru implementarea colectării separate.
- Stabilirea unor standarde minime în materie de servicii pentru colectarea separată (de exemplu, frecvența colectării, tipurile de containere, etc.) în municipalități pentru a asigura rate ridicate de captare a deșeurilor reciclabile.

Arii protejate și biodiversitate

- Consolidarea capacității administrative a Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate, pentru a putea avea un management unitar pentru toate ariile naturale protejate;
- Îmbunătățirea procesului de desemnare și de gestionare a siturilor protejate și consolidarea comunicării cu părțile interesate;
- Dezvoltarea rețelei de structuri din subordinea ANANP cu rol în managementul ariilor naturale protejate și atragerea personalului calificat, competent și cu experiență în acest domeniu.
- Corectarea dispozițiilor OUG 75/2018, reglementarea dreptului de custodie asupra ariilor naturale protejate.

Calitatea aerului

- Reluarea dialogului cu Comisia Europeană referitor la conformarea României pentru îndeplinirea obiectivelor legate de calitatea aerului în orașe și găsirea de soluții pentru evitarea infringerului;
- Actualizarea și îmbunătățirea rețelei de monitorizare a calității aerului și asigurarea raportării prompte a datelor privind calitatea aerului.

***

XIV. Cultură

În viziunea Partidul Național Liberal activitatea instituției care formulează politicile în domeniul culturii - astăzi aceasta fiind Ministerului Culturii și Identității Naționale – trebuie asigure un echilibru dinamic între protejarea patrimoniului, încurajarea creației contemporane, difuzarea valorilor culturale universale în România și, totodată, a valorilor culturii românești în lume.

În vreme ce la nivel european industriile creative ajung să producă procente semnificative din PIB (7%), în România statul rămâne un concurent neloial al pieței libere de evenimente și de producție culturală. Astăzi nu avem politici ale Ministerului Culturii de stimulare a consumului cultural. Acest lucru este cauzat de faptul că lipsesc programe de dezvoltare a educației artistice și culturale la nivelul învățământului preuniversitar, precum și a cercetării științifice în domeniul patrimoniului la nivelul învățământului universitar.

Patrimoniul material a fost afectat de incoerența deciziilor guvernării PSD. Astfel, elaborarea Codului Patrimoniului cultural și a Strategiei Naționale privind protejarea monumentelor istorice nu au fost

realizate, iar întârzierea lor pune în pericol protejarea obiectivelor de patrimoniu național alături de lipsa de finanțare a acțiunii de actualizare reală a Listei Monumentelor Istorice.

Cultura scrisă este un alt domeniu de activitate care necesită o reglementare urgentă deoarece astăzi editurile nu beneficiază de niciun fel de susținere sau facilitate privind condițiile de difuzare, nici de politici favorabile pentru stimularea lecturii și nici de criterii privind achiziția de carte de către biblioteci sau alte entități ale statului. Lipsa de investiții și a unei infrastructuri adecvate se resimte și în domeniul muzeelor și caselor memoriale din România. Legislația învechită și lipsa unui sistem unitar de evaluare a obiectelor de patrimoniu și de asigurare a lor și a clădirilor care le adăpostesc reprezintă alte puncte vulnerabile ignorate în ultimii ani.

Domeniul cinematografului românesc se confruntă cu lipsa de sprijin real privind finanțarea industriei de film, cu un proces dificil privind absorbția fondurilor de la bugetul de stat. În egală măsură situația juridică incertă a unor obiective din cadrul rețelei de cinematografe și a instituțiilor de spectacole la nivel național îngreunează activitatea din domeniu.

De asemenea, este necesară o valorificare superioară a resurselor publice reduse pentru finanțarea proiectele instituțiilor culturale din subordine pentru lucrările de restaurare și conservare a patrimoniului național dar și crearea cadrului legislativ necesar pentru dezvoltarea parteneriatului public-privat în vederea încurajării culturii independente.

Programul de Guvernare propus de către Partidul Național Liberal are în vedere promovarea unui set de măsuri destinate diversificării resurselor pentru cultura independentă, debirocratizarea MCIN și a administrației publice locale care finanțează cultura și elaborarea unor principii de guvernare solidă în domeniul culturii, la toate nivelurile:

1. Debirocratizarea și reorganizarea structurii actuale a Ministerului Culturii și Identității Naționale și reducerea fragmentării plecând de la reducerea numărului de demnitari;
2. Restructurarea activității Direcțiilor Județene de Cultură în scopul scăderii barierelor administrative la accesarea de fonduri europene sau din surse internaționale;
3. Demararea consultărilor cu privire la nevoile de dezvoltare a rețelei institutelor culturale române în străinătate împreună cu Administrația Prezidențială și Ministerul Afacerilor Externe;
4. Dezvoltarea proiectului E-Cultura: Biblioteca Digitală a României destinat digitalizării patrimoniului cultural și extinderea la domeniul arhivelor de patrimoniu imaterial;
5. Revizuirea legislației privind activitățile culturale:
  - Modificarea și revizuirea legislației în domeniul privind finanțarea activităților culturale de interes major. Revizuirea Legii sponsorizării și mecenatului 32/1994 și revizuirea Legii nr. 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general, în sensul îmbunătățirii procesului de selecție a proiectelor;
  - Actualizarea Legii nr. 8/1996: „Dreptul de autor și drepturile conexe” – corelare cu legislația europeană;
6. Eficientizarea funcționării instituțiilor de interes național din domeniul cultural
  - Modificarea legii de funcționare a ICR în vederea reglementării răspunderilor și atribuțiilor în domeniu, cu rol de coordonare a acțiunilor de diplomatie culturală ale României;
  - Reorganizarea AFCN prin garantarea autonomiei instituționale și asigurarea unei finanțări adecvate;
  - Revizuirea legislației în vigoare în vederea clarificării statutului muzeelor academice (universitare din România) și recunoașterea acestora ca instituții muzeale;
  - Corectarea inechităților în salarizare între specialiști din rețeaua muzeală și cei din domeniul artelor spectacolului și reintroducerea statutului de cercetător pentru specialiștii din muzee implicați în activitatea de cercetare;
10. Pregătirea dosarelor pentru înscrierea unora din celor mai valoroase bunuri culturale imateriale în Lista Reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial a Umanității – reluarea procesului de includere a Roșiei Montana în patrimoniu UNESCO.

11. Inițierea unui program național de finanțare care să asigure bugetarea programului național de restaurarea și salvare a patrimoniului național, activitate subfinanțată în ultimii ani;
12. Încurajarea creațiilor din domeniul culturii scrise naționale:
  - Elaborarea unei legislații transparente, care să prevadă criteriile în ceea ce privește achiziția de carte de către biblioteci sau alte entități ale statului dar și cu privire la existența timbrului literar și folosirea fondurilor colectate prin acest mijloc;
13. Simplificarea legislației privind implementarea proiectelor sociale, culturale de către minoritățile naționale;
14. Acordarea unei contribuții anuale predictibile de la bugetul de stat pentru susținerea activității cultelor religioase din România care să acopere nevoile stringente privitoare la repararea, restaurarea și construcția lăcașurilor de cult din țară, dar și pentru sprijinirea comunităților religioase românești din afara granițelor țării.

***

XV. Apărare

Ultimii ani au fost caracterizați de o deteriorare accentuată a mediului de securitate atât la nivel global cât și regional, iar noile amenințări de natură convențională și hibridă, în același timp, necesită o abordare comprehensivă și interinstituțională prin integrarea tuturor instrumentelor de putere destinate apărării și siguranței naționale.

România se confruntă cu o paletă largă de amenințări, mult mai sofisticate și mai complexe, care produc efecte specifice atât confruntării, cât și surprinderii strategice. În Regiunea Mării Negre, precum și în proximitatea acesteia ne confruntăm cu o salbă de conflicte înghețate în Republica Moldova, Georgia, Azerbaidjan, dar și cu prima linie a frontului deschis de Federația Rusă prin invadarea unor regiuni din estul Ucrainei și anexarea Peninsulei Crimeea care a devenit, astfel, o platformă de proiecție a forței dincolo de Marea Neagră, în Marea Mediterană și are posibilități de extensie acolo unde o cer interesele politico-militare ale Federației Ruse.

De asemenea, în cuprinsul analizelor de securitate este relevantă prezența amenințărilor cibernetice orchestrate de actori statali sau non-statali ce vizează nu doar instituții, companii de stat și infrastructură strategică – transporturi, sănătate, energie, spațiu informațional, sistem financiar-bancar - ci și persoane sau companii private, riscând, prin toate acestea, să pună în pericol buna funcționare a societății în ansamblul său.

Ținând cont de aceste aspecte, România trebuie să continue să acorde atenția cuvenită constructului de securitate și apărare într-un angrenaj calibrat pe relevanța tuturor instrumentelor de putere ale statului. Prevederile actualei Strategii de Apărare Națională a conferit fundamentul încheierii, pentru prima dată după 1990, a ciclului de planificare strategică ce a vizat transformarea și modernizarea instituțiilor de forță ale țării aplicând o politică coerentă de investiții în apărare, pe o perioadă îndelungată, cât și intensificând relevanța de pivot regional de securitate prin consolidarea parteneriatului strategic cu SUA, dar și cu celelalte țări cu care avem semnate parteneriate strategice.

În același timp, este necesar ca țara noastră să dea dovadă de tenacitate și coerență strategică în promovarea intereselor sale de securitate la nivelul NATO și UE. Pe de altă parte, România trebuie să continue dialogul cu aliații și partenerii din regiune, cu Turcia, Bulgaria, Ucraina și Georgia, pentru a întări mecanismele de descurajare și a crește coeziunea NATO în regiune. Cooperarea regională în formatul Inițiativei Bucharest 9, propusă de România, precum și Inițiativa celor Trei Mări contribuie la echilibrarea balanței de securitate și creșterea coerenței la nivelulul flancului estic și va permite țării noastre să mențină pe agenda NATO, împreună cu celelalte state aliate din regiune, teme de securitate vitale.

Obiective

Prin valorificarea apartenenței la NATO și la UE, dar și a Parteneriatului Strategic cu SUA, România a reușit să rămână un pilon de stabilitate și predictibilitate pe flancul estic, în ciuda contextului politic și militar complicat atât la nivel național cât și internațional.

Principalele obiective asumate de guvernarea PNL, pe termen scurt, mediu și lung, sunt:

- prezervarea suveranității și a integrității teritoriale a României prin consolidarea capacității naționale de apărare și a rezilienței în fața amenințărilor de tip hibrid;
- consolidarea profilului de apărare și descurajare al României în cadrul NATO și al UE;
- consolidarea treptată a profilului României de furnizor și garant de securitate în regiunea extinsă a Mării Negre și în Balcani.

Măsurile

1. Aprofundarea Parteneriatului Strategic cu SUA, ca pilon de politică externă și de apărare, alături de apartenența la NATO și la UE.
2. Continuarea alocării a 2% din PIB pentru Apărare în următorii 7 ani, potrivit angajamentelor luate în cadrul NATO și al UE, urmată de creșterea treptată spre 2,38% – 2,5% din PIB până în 2030, care să asigure coerența și dinamica necesare achiziției unor capacități robuste de descurajare și apărare, proces întârziat și amânat în multe situații, precum și demararea unor programe de înzestrare pentru dezvoltarea capacităților de tip UAV/AUV și implementarea Inteligenței Artificiale.
3. Evaluarea și urgentarea procedurilor pentru realizarea Planului de înzestrare a Armatei României pentru perioada 2019-2028 în condițiile asigurării calității, compatibilității și interoperabilității cu celelalte state membre NATO și UE.
4. Dezvoltarea industriei naționale de apărare prin:
  - încurajarea producției în întreprinderi cu capital românesc, în funcție de necesitățile naționale de apărare și de capacitatea internă de producție a unor echipamente interoperabile la nivel NATO;
  - reglementarea legislației naționale în domeniul achizițiilor externe astfel încât contractele să fie însoțite obligatoriu de operațiuni compensatorii în condiții echitabile;
  - atragerea de finanțare europeană prin Fondul European de Apărare și Programul European de Dezvoltare Industrială în Domeniul Apărării (EDIDP), care să asigure nu doar retehnologizarea industriei naționale de apărare, ci și interoperabilitatea echipamentelor Armatei Române cu cele ale aliaților euroatlantici.
5. Consolidarea participării României în cadrul PESCO (Cooperare Structurată Permanentă) și a tuturor programelor europene din domeniul apărării.
6. Constituirea și operaționalizarea grupului de lucru MAPN – Industrie de Apărare pentru eficientizarea participării României în programele europene de apărare.
7. Consolidarea parteneriatelor strategice cu statele aliate de pe flancul estic al NATO și intensificarea exercițiilor militare comune.
8. Dezvoltarea și modernizarea bazelor strategice de pe teritoriul României.

9. Dezvoltarea, pe termen mediu și lung, a infrastructurii de transport astfel încât să faciliteze deplasarea rapidă pe axele vest-est, nord-sud, în contextul proiectelor NATO și UE de mobilitate militară.
10. Amplificarea prezenței Aliate pe teritoriul României, în domeniul terestru, maritim și aerian, ca strategie de apărare și descurajare.
11. Continuarea participării în operații și misiuni externe sub egida NATO, PSAC, ONU, OSCE, ca respectare a angajamentelor internaționale asumate de România în cadrul organizațiilor internaționale, dar și ca element de creștere a calității pregătirii personalului militar.
12. Modernizarea învățământului militar astfel încât personalul Armatei Române să fie pregătit nu doar pentru amenințări clasice ci și pentru noi tehnologii și noi tipuri de provocări la adresa siguranței naționale.
13. Asigurarea dinamicii de personal potrivit nevoilor actuale și de perspectivă ale Ministerului Apărării Naționale.
14. Elaborarea strategiei de reacție rapidă și contracarare a amenințărilor de tip hibrid, care să includă elemente de comunicare strategică, securizarea spațiului informațional și creșterea rezilienței infrastructurii de comunicații la atacuri cibernetice.
15. Actualizarea legilor cu incidență asupra siguranței naționale și adaptarea lor la noile amenințări de tip hibrid și convențional înalt tehnologice.
16. Apărarea drepturilor istorice, legitime și morale ale militarilor români în activitate, în rezervă și în retragere.
17. Crearea unor programe extinse de suport psihologic destinate militarilor români întorși din teatrele de operații și familiilor acestora pentru tratarea sindromului de stres posttraumatic.
18. Reafirmarea sprijinului instituțional deplin pentru militarii din teatrele de operații, care trebuie să se bucure de cel mai înalt respect pentru efortul depus și riscurile personale asumate în îndeplinirea misiunilor.
19. Dezvoltarea și asigurarea pregătirii rezervei operaționale a Armatei Române, cu accent pe rezerva voluntară.
20. Tratarea cu importanța cuvenită a legislației cultului eroilor, având în vedere însemnătatea simbolică și emoțională majoră a acestui domeniu și tendințele de instrumentare politică.

***

XVI. Afaceri externe

I. Orientarea conceptuală generală

Obiectivul principal al politicii externe a României va fi creșterea influenței pe plan extern și a profilului internațional ale României, prin consolidarea capacității noastre de a proiecta în vecinătate și dincolo de aceasta valorile democratice ale statului de drept și stabilitate, precum și de a furniza securitate, în scopul creșterii siguranței și prosperității cetățenilor români. Politica externă a României se va consolida ca vector important de modernizare și continuare a procesului de occidentalizare a societății și statului.

Politica externă a României va continua să se caracterizeze prin predictibilitate și prin îndeplinirea strictă și responsabilă a angajamentelor asumate. În egală măsură, politica externă a României va trebui să fie o politică de consens național, condusă pe principii de profesionalism, rigoare, eficiență, onestitate, stabilitate și continuitate în promovarea și apărarea obiectivelor și intereselor naționale de politică externă.

Politica externă a României se va realiza cu respectarea strictă a dreptului internațional, ale cărui instrumente vor fi utilizate pentru creșterea eficienței acțiunii de politică externă a statului. În același timp, România va continua să fie ferm angajată în susținerea multilateralismului, precum și a creării statului de drept la nivel internațional. Totodată, pentru a fi eficientă și a răspunde adecvat provocărilor actuale ale mediului internațional, politica externă trebuie corelată în materie de obiective și priorități cu politica de securitate și apărare.

Realizarea de către Guvernul României, în principal prin Ministerul Afacerilor Externe (MAE), a obiectivelor de politică externă din prezentul program de guvernare se va face în strânsă coordonare cu Președintele României, având în vedere că acesta este din punct de vedere constituțional factorul de decizie în domeniul politicii externe. Va fi menținută o relație strânsă cu Comisiile parlamentare de specialitate – prin participarea constantă a conducerii MAE la ședințele acestora și trimiterea de informații regulate pe teme de actualitate.

Ca obiectiv imediat, se va urmări derularea în condiții optime a alegerilor prezidențiale în afara granițelor, în conformitate cu limitele competențelor MAE stabilite prin legislația în vigoare, respectiv a alegerilor parlamentare din anul 2020.

II. Obiective și măsuri

Politica externă a României va fi îndreptată cu prioritate în direcția consolidării triadei esențiale care o definește: întărirea și extinderea în continuare a Parteneriatului Strategic cu Statele Unite, precum și creșterea rolului, efortului și profilului României în Uniunea Europeană și respectiv în NATO.

Având în vedere că acești trei piloni fundamentali definesc comunitatea de valori din care facem parte și ne asigură securitatea și prosperitatea, se va acționa pentru consolidarea strategică a acestor trei piloni, a relației dintre ei, precum și pentru creșterea relevanței României în cadrul lor.

Se va urmări aprofundarea și dezvoltarea Parteneriatului Strategic cu Statele Unite ale Americii în toate dimensiunile sale: de la cooperarea politico-militară și de securitate la cooperarea economică, respectiv cea culturală, inclusiv în domeniul cercetării și inovării, în conformitate cu deciziile întreprinderilor la nivel prezidențial din 2017 și 2019 și în conformitate cu Declarația Comună privind Parteneriatul Strategic pentru Secolul XXI între România și Statele Unite (Washington, la 13 septembrie 2011) și cu Declarația Comună adoptată de Președinții României și SUA la Washington, la 20 august 2019, care marchează decisiv aprofundarea Parteneriatului Strategic în domenii esențiale ale acestuia. Astfel, sunt necesare:

- dezvoltarea Dialogului Strategic bilateral și eficientizarea grupurilor de lucru din cadrul acestuia
- dezvoltarea pe mai departe a dimensiunii militare a Parteneriatului Strategic, inclusiv creșterea prezenței militare americane în România, ca garanție de securitate complementară NATO, în fața provocărilor complexe din regiune
- acordarea unei atenții sporite securității energetice, o cooperare intensificată cu Statele Unite fiind importantă pentru punerea în valoare a resurselor din platoul continental românesc al Mării Negre, dar și pentru dezvoltarea eficientă a capacităților nucleare civile ale României de a produce energie, în conformitate cu Memorandumul de Înțelegere semnat în septembrie 2019. Intensificarea acestei cooperări este necesară pentru întărirea independenței energetice a României, dar și pentru creșterea rolului său în asigurarea securității energetice a regiunii.
- intensificarea cooperării în domeniul securității cibernetice, inclusiv al rețelelor de comunicații de tip 5G, în conformitate cu Memorandumul de Înțelegere semnat în august 2019.
- stimularea consistentă a dimensiunii economice și de investiții a Parteneriatului Strategic
- stimularea cooperării pe dimensiunea educație, inovare, cultură, cercetare a Parteneriatului Strategic
- continuarea activă a demersurilor de aderare a României la programul Visa Waiver.

În cadrul Uniunii Europene, România va acționa ca un stat profund dedicat consolidării proiectului european, care trebuie să aducă o Uniune mai puternică, mai coezivă, mai aproape de cetățenii europeni, capabilă să le asigure securitatea și prosperitatea, fiind urmărită creșterea profilului și influenței statului român în UE, mai ales în contextul post-Brexit. Astfel, este necesară:

- fructificarea beneficiilor rezultate pentru România din exercitarea Președinției Consiliului UE în semestrul I al anului 2019, inclusiv în ce privește implicarea activă în procesul decizional la nivel UE, pe măsura posturii României ca al șaselea stat ca relevanță din UE27, precum și prin racordarea la nucleul statelor care promovează consolidarea UE
- punerea în valoare a rezultatelor Summit-ului de la Sibiu din 9 mai 2019 și implicarea activă în implementarea Agendei Strategice 2019-2024
- continuarea demersurilor pentru aderarea la Spațiul Schengen, care va consolida securitatea Uniunii
- continuarea demersurilor pentru aderarea la Zona Euro, cu luarea în considerare a unui calendar realist și în conformitate cu interesele economice și sociale ale României
- continuarea demersurilor de finalizare a MCV, pe baza unor progrese reale în ce privește independența și eficiența sistemului judiciar românesc
- participarea la formatele de cooperare consolidată, care vizează aprofundarea integrării europene, cum sunt inițiativele în domeniul apărării europene, în deplină complementaritate cu NATO
- continuarea demersurilor pentru adoptarea și implementarea la nivelul Uniunii a unei politici sustenabile în domeniul gestionării migrației

- susținerea în continuare a politicii de extindere, pe baza meritelor proprii ale candidaților, evidențiate în procesul de reformă, inclusiv a recunoașterii perspectivei europene a statelor din Vecinătatea Estică
- sprijinirea eficientizării Parteneriatului Estic
- continuarea implicării active în negocierea noului cadru financiar multianual, cu asigurarea unor alocări corespunzătoare pentru politica de coeziune și politica agricolă comună
- sprijinirea rolului de lider al UE în domeniul combaterii schimbărilor climatice
- promovarea unei prezențe românești consolidate în instituțiile europene

În cadrul NATO, se va acționa pentru creșterea pe mai departe a relevanței României în organizație și pentru ca Alianța să rămână cea mai puternică și eficientă organizație de apărare colectivă din istorie, prin consolidarea sa în continuare, inclusiv prin finalizarea procesului de adaptare a NATO la mediul schimbat de securitate, în ce privește riscurile, amenințările și provocările dinspre Est și dinspre Sud. Astfel, este necesară:

- sprijinirea întăririi coerenței și eficienței de ansamblu a Alianței, inclusiv asigurarea, cu prioritate, a unui Flanc Estic mai bine apărat, de natură să sporească descurajarea oricărei amenințări dinspre Est
- continuarea demersurilor pentru întărirea rolului și capacităților Alianței în domeniul apărării colective și descurajării, întărirea Flancului Estic, urmând să aibă loc în mod unitar și coerent, fără diferențe între Nordul și Sudul său, ceea ce va duce la securizarea Mării Negre, a cărei securitate este esențială pentru securitatea transatlantică și a României
- continuarea demersurilor pentru creșterea prezenței aliaților în structurile aliate de pe teritoriul României, fie că este vorba despre Brigada Multinațională, care trebuie să devină gata de acțiune imediată în orice tip de situație de criză, fie că este vorba despre structurile de comandament sau alte tipuri de structuri aliate existente sau pe care dorim să le creăm pe teritoriul României
- susținerea consolidării rezilienței și a capacităților de apărare ale partenerilor din vecinătate, în mod echilibrat, inclusiv pentru cei din est, în cadrul efortului Alianței de proiectare a stabilității
- susținerea în continuare a creșterii rolului Alianței în combaterea terorismului, inclusiv prin întărirea capacității partenerilor din sud de a face față acestui fenomen
- susținerea pe mai departe a partajării echitabile a responsabilităților în cadrul NATO, prin alocarea în continuare a 2% din PIB pentru apărare
- sprijinirea întăririi parteneriatului NATO - Uniunea Europeană ca modalitate de a consolida sinergia și complementaritatea acțiunii lor
- susținerea în continuare a politicii NATO a „ușilor deschise”, pe baza meritelor proprii și a progreselor candidaților

Susținerea de către România a consolidării relației transatlantice, ca factor de potențare a celor trei piloni fundamentali ai politicii noastre externe - fie în relația dintre ei, cum este cazul raportului dintre Uniunea Europeană și Statele Unite, fie în interiorul lor, în cazul NATO, având o importanță covârșitoare pentru existența civilizației democratice occidentale, din care facem parte. România, ca partener strategic puternic al SUA și ca stat profund atașat consolidării proiectului european, va acționa pentru ca această relație să nu aibă sincope și să se intensifice, plecând de la premisa că securitatea, în sens larg, a UE depinde de cea a SUA și reciproc, formând o comunitate unică de securitate transatlantică, deci orice afectare a relației transatlantice afectează securitatea comună. În același timp, în NATO o relație transatlantică solidă constituie fundamentul esențial al securității aliate, legată inexorabil de aplicarea eficientă a apărării colective definite de articolul V al Tratatului de la Washington.

O altă prioritate va fi dezvoltarea și aprofundarea în continuare a parteneriatelor și relațiilor bilaterale europene cu caracter strategic ale României, atât a celor care contribuie la alăturarea României la nucleul

Uniunii Europene consolidate, cât și a celor cu valențe de valoare adăugată pentru atingerea obiectivului de asigurarea a securității și prosperității României, cu alte state din Europa sau din Asia.

Astfel, se va acționa pentru dezvoltarea și aprofundarea relației strategice cu Germania, a parteneriatului strategic cu Franța, consolidarea în continuare a parteneriatului strategic cu Polonia, a parteneriatului strategic consolidat cu Italia, a parteneriatului strategic cu Spania. Se va acționa pentru a aduce la zi și aprofunda, în contextul post-Brexit, parteneriatul strategic cu Regatul Unit. Se va acorda atenție parteneriatului strategic cu Turcia.

De asemenea, se va acționa pentru ridicarea la nivel de parteneriat strategic relația cu Georgia și se va continua parteneriatul strategic cu Azerbaidjan. Se vor continua eforturile pentru finalizarea negocierilor privind ridicarea la nivel de parteneriat strategic a relației cu Japonia și se va continua parteneriatul strategic cu Republica Coreea. Se va continua aprofundarea relației strategice cu Israel (inclusiv pe baza relației speciale cu comunitatea cetățenilor israelieni de origine română), precum și relațiile tradiționale cu statele arabe din Orientul Mijlociu și Nordul Africii, precum și din regiunea Golfului, inclusiv pe dimensiunea comercială și investițională. România va menține poziția sa tradițională privind finalizarea Procesului de Pace din Orientul Mijlociu, inclusiv cu privire la statutul Ierusalimului.

În ceea ce privește vecinătatea imediată, prioritatea permanentă a României va continua să o reprezinte dezvoltarea și adâncirea Parteneriatului Strategic pentru Integrarea Europeană a Republicii Moldova, pe baza comunității unice de limbă, identitate, istorie, cultură. România va continua politica de sprijin al drumului european al Chișinăului, inclusiv prin consolidarea instituțiilor democratice, precum și prin proiectele bilaterale de interconectare strategică și cele cu beneficii directe pentru cetățenii Republicii Moldova pe baza asumării de către autoritățile acesteia, prin acțiuni concrete, a integrării europene și procesului de reformă pe care îl presupune. Se va acționa pentru implementarea Planului de Acțiuni semnat în octombrie 2019 și pentru continuarea sprijinului pentru Republica Moldova la nivel UE, inclusiv prin Grupul pentru Acțiunea Europeană a Republicii Moldova. Totodată, România va continua să sprijine o soluție a conflictului transnistrean care să respecte deplin integritatea teritorială a Republicii Moldova, în granițele internațional recunoscute, și care să nu afecteze vectorul pro-european al acestui stat.

În ce privește pe ceilalți vecini direcți ai României, se va urmări optimizarea acestor relații, în funcție de particularitățile fiecăreia. Astfel: în relația cu Ucraina, România va continua sprijinirea suveranității, integrității teritoriale și a aspirațiilor sale europene și va acționa pentru soluționarea problemelor aflate încă pe agendă, inclusiv și mai ales cu privire la asigurarea protecției conform standardelor europene a drepturilor persoanelor aparținând minorității române; se va continua întărirea relației strategice cu Bulgaria și cooperarea la nivel regional, în cadrul UE și NATO și se va urmări reluarea negocierilor pentru finalizarea delimitării spațiilor maritime în Marea Neagră; se va promova dezvoltarea relației cu Serbia și susținerea aspirațiilor sale europene, dar și apărarea drepturilor și identității românilor din Serbia, indiferent de regiunea unde trăiesc pe teritoriul statului vecin, inclusiv reluarea activității Comisiei bilaterale în domeniu; relația cu Ungaria va fi abordată în cadrul oferit de Tratatul de bază din 1996 și de Declarația de parteneriat strategic din 2002, precum și în spiritul bunei-vecinătăți și se va urmări reluarea activității Comitetului de specialitate bilateral privind minoritățile.

Se va acționa de asemenea în continuare pentru dezvoltarea relațiilor parteneriale cu statele din Balcani și Asia Centrală, dar și cu alte state din Asia, Africa și America Latină, mai ales pe dimensiunea economică.

Totodată, un loc aparte îl vor avea mecanismele regionale la crearea și dezvoltarea cărora România a participat și participă:

- Formatul București/B9, co-fondat de România și Polonia în 2015, formulă de cooperare regională a statelor din Flancul Estic al NATO, ca modalitate complementară de susținere a coeziunii Alianței
- Inițiativa celor 3 Mări, ca formulă de cooperare regională a celor 12 state din arealul dintre Mările Neagră, Baltică și Adriatică, instrument de susținere a coeziunii UE prin dezvoltarea economică a regiunii, prin stimularea interconectivității în vederea ajungerii la nivelul real de convergență cu statele din vestul Uniunii, dar și de susținere a relației transatlantice prin stimularea implicării economice a SUA în Europa – la maturizarea politică și conceptuală a căreia România a jucat un rol decisiv prin Summitul găzduit în 2018
- Trilaterală pe teme de securitate cu Polonia și Turcia.

În ce privește Rusia, este necesară o relație pragmatică și predictibilă, care depinde de implicarea constructivă a Rusiei în soluționarea conflictului din Ucraina și în redresarea balanței strategice în Vecinătatea Estică, respectarea angajamentelor internaționale și a dreptului internațional fiind o condiție absolut necesară pentru intensificarea dialogului. Va fi urmărită, totodată, gestionarea relațiilor economice cu respectarea strictă a regimului de sancțiuni decise de UE, care trebuie să continue până la soluționarea crizei din Ucraina. Vor fi continuate demersurile de reluare a activității Comisiei mixte bilaterale privind soluționarea problemelor izvorând din istoria comună, inclusiv Tezaurul României.

În ce privește China, vor fi continuate eforturile de punere în valoare a parteneriatului amplu și de cooperare bilateral, care a ajuns în 2019 la a 15-a aniversare, cu respectarea intereselor economice și strategice ale României și în linie cu Comunicarea Comună a Comisiei Europene și a Înaltului Reprezentant pentru Afaceri Externe și de Securitate din 2019.

Se va acționa pentru promovarea adecvată a diplomației economice, cu accent pe atragerea de investiții străine și identificarea de oportunități investiționale pentru companiile românești, respectiv pentru stimularea schimburilor comerciale, urmărindu-se o balanță comercială echilibrată. Se va acționa pe mai departe pentru aderarea României la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, pentru realizarea proiectului coridorului de transport de mărfuri Marea Neagră – Marea Caspică, pe baza Declarației Comune a României, Georgiei, Azerbaidjanului și Turkmenistanului semnată în 2019, la București, pentru buna pregătire a participării României la Expoziția mondială 2020 „Connecting Minds, Creating the Future” (Dubai, Emiratele Arabe Unite), derularea unor acțiuni comune ale MAE cu CCIR și Camerele de Comerț și Industrii bilaterale în vederea promovării și susținerii acelor domenii de interes atât pentru companiile locale, cât și companiile străine, precum și pentru dezvoltarea unor ateliere de lucru cu teme prioritare și de actualitate. În planul securității energetice, vor fi susținute, inclusiv în cadrul Inițiativei celor Trei Mări, proiectele de interes național menite să asigure o diversificare a surselor și rutelor de transport, cum este BRUA, se va urmări valorificarea surselor interne, precum și concretizarea proiectelor de interconectare a rețelelor de energie între România și vecinii ei, inclusiv cele cu Republica Moldova. De asemenea, în cadrul Inițiativei celor Trei Mări vor fi susținute proiectele de interconectare în domeniul transport și digital, de interes pentru România.

Se va urmări activ promovarea și apărarea intereselor și identității românilor din afara granițelor, inclusiv prin stimularea activității Comisiilor Mixte cu alte state privind minoritățile și sprijinirea implementării recomandărilor acestora, în vederea asigurării respectării drepturilor acestora conform standardelor internaționale și pentru valorificarea experienței și bunelor practici ale României în domeniul minorităților. Vor fi continuate măsurile de sprijin în domeniul educației pentru românii din afara granițelor, respectiv în alte domenii, inclusiv al programelor organizațiilor persoanelor aparținând minorității române menite să consolideze identitatea națională, conform prevederilor legii nr. 299 din 2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, cu modificările ulterioare.

Suținerea multilateralismului se va manifesta, printre altele, prin continuarea unui profil activ în cadrul ONU, al Consiliului Europei, al Organizației Internaționale a Francofoniei ș.a. România va continua să promoveze activ valorile democrației și statului de drept, combaterea și prevenirea antisemitismului, xenofobiei, rasismului, intoleranței, precum și combaterea terorismului, inclusiv în cadrul Coaliției globale anti-Daesh, respectiv prin promovarea unor soluții de drept internațional / ale justiției internaționale.

Vor fi continuate demersurile de eficientizare a serviciilor consulare, inclusiv prin extinderea și modernizarea rețelei consulare, asigurarea unei reacții rapide și eficiente în cazuri de crize consulare, asigurarea de personal bine pregătit și care tratează cu respect și promptitudine solicitanții de servicii consulare.

Se va acționa pentru consolidarea corpului diplomatic și consular și a personalului de specialitate din cadrul MAE ca un corp de elită, profesionist, inclusiv prin continuarea procesului de recrutare în cadrul MAE. Se va acționa pentru depolitizarea MAE și menținerea caracterului apolitic al corpului diplomatic și consular. De asemenea, se va acționa pentru asigurarea resurselor necesare MAE, inclusiv a unui nou sediu adecvat, respectiv pentru optimizarea sediilor misiunilor diplomatice, mai ales a celor aflate în proprietatea statului român. Se va urmări intensificarea colaborării cu mediul academic și think-tank-urile de profil, precum și o comunicare publică profesionistă și eficientă.

Diaspora românească

Situația României, din punct de vedere al numărului cetățenilor români cu domiciliul sau reședința în străinătate, s-a schimbat substanțial în ultimii ani, în contextul globalizării și al creșterii mobilității la nivel mondial, urmare a mai multor valuri de migrație.

Astfel, în prezent, există peste 5 milioane de cetățeni români în afara granițelor țării, iar numărul acestora este în creștere, cifra reprezentând peste 20% din numărul total de cetățeni ai României. Partidul Național Liberal urmărește să contribuie la promovarea intereselor acestora, precum și la prezervarea și afirmarea identității lor etnice, culturale, religioase și lingvistice, constituindu-se astfel ca partener de încredere pentru românii de pretutindeni.

A. Măsurile și obiectivele în relația cu diaspora românească:

- Unificarea instituțională a politicilor referitoare la românii de pretutindeni, prin înglobarea în cadrul Departamentului pentru românii de pretutindeni (DRP) a tuturor organismelor care au impact asupra comunităților românilor de pretutindeni (Institutul Eudoxiu Hurmuzachi pentru românii de pretutindeni, Institutul Limbii Române etc.), precum și crearea unui Comitet Interinstituțional pentru Românii de Pretutindeni;
- Respectarea prevederilor constituționale referitoare la norma de reprezentare parlamentară și, pe cale de consecință, modificarea numărului de parlamentari pentru românii care trăiesc în diaspora;
- Inițierea unui program EXPAT, care să sprijine cetățenii români cu expertiză din țările Uniunii Europene pentru instalarea pe teritoriul României și adaptarea legislației pentru adoptarea și integrarea acestor experți, prin crearea Rețelei Profesionale de Excelență;
- Facilitarea recuperării cetățeniei române pentru toți românii născuți în România și deposedați abuziv de acest drept, înainte de 1989;

- Adoptarea de măsuri legislative menite să creeze un cadru favorabil pentru încurajarea cetățenilor români din diaspora care vor să investească în România;

B. Măsuri și obiective în relația cu Republica Moldova și comunitățile românești din țările vecine:

- Reformarea politicii de acordare a bursei pentru etnicii români din afara granițelor. Inițierea, în acest sens, a unor dezbateri publice largi cu implicarea tuturor părților (factori de decizie, elevi, studenți, absolvenți, experți, șefi ai instituțiilor de învățământ mediu și superior, ai mediului privat și de afaceri, etc.);
- Demararea unui amplu program de integrare culturală, economică, mediatică și de infrastructură, prin valorificarea și dezvoltarea protocoalelor inter-ministeriale semnate în 2012 la Iași, în cadrul primei ședințe inter-guvernamentale România – Republica Moldova.
- Susținerea Republicii Moldova în parcursul său european, întărirea parteneriatului între cele două state, precum și aprofundarea măsurilor de încurajare a prezenței românești peste Prut, în special a investițiilor românești;
- Simplificarea procedurii de acordare a cetățeniei române pentru etnicii români din vecinătate și din Balcani;
- Intensificarea cooperării cu autoritățile locale și centrale din statele vecine și din Balcani, pentru a putea promova mai eficient drepturile etnicilor români, în conformitate cu standardele europene.

***